

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, július 29.

Mai számunk főbb közleményei:

**A király népeihez.
Szerbia bünei.
Európa békéje.
Német-Svéd szövetség.**

A Budapesti Közlöny rend-
kívüli külön kiadása ma a
következőket közli:

Hadüzenet.

Ó császári és apostoli királyi felsége 1914. évi július hó 28 án kelt legfelsőbb elhatározása alapján a mai napon a szerb királyi kormányhoz francia nyelven hadüzenet intéztetett, amely magyar fordításban így szól: Mivel a szerb királyi kormány ama jegyzékre, mely részére Ausztria-Magyarország belgrádi követe által 1914. évi július hó 23-án átadatott, kielégítő választ nem adott, a császári és királyi kormány kénytelen maga gondoskodni jogainak és érdekeinek védelméről és ezen célból a fegyverek erejéhez fordulni. Ausztria-Magyarország külügyminisztere gróf Berchtold s. k.

Le a hazaárulókkal!

Arad, július 28

A miniszterelnök ma a képviselőházban elmondott beszédében futólag érintette azokat a kisebb zavarokat, a melyeket Magyarország déli vidékén egyes szerb bujtogatók és lázítók lelkiismeretlen üzelmei okoztak. Bejelentette azt is, hogy ezeket a vakondok-turásokat erős kézzel romboljuk szét és kiméretlen letiprásuk egyik legsürgősebb teendője a kormánynak. Kevéssel azután, hogy Tisza István gróf miniszterelnök a képviselőház tomboló tetszés zaja között befejezte beszédét, a monarchiának olyan eslekvése került nyilvánosságra, amely joggal fagyaszthatta meg az ellenünk gyűlölködők álnok érzéseit a hármashegylánc határain belül ép úgy, mint országunkon túl. A kettős monarchia elküldte hadüzenetét Szerbiának és most már csak órák kérdése, hogy mikor rohanunk szuronyt szegezve támadóink ellen.

A cselekvések napjai következnek most. Végét fogjuk vetni az alatomosságnak és a nemzet életbiztonsága ellen elkövetett merényletekért kegyetlenül büntetünk. S a megtorlás ítéletével nemcsak külső ellenségeinket sujtjuk le, hanem összemorzsoljuk a belső nyugalmunkat zavaró alattomos hazaárulókat is. A forró napok izgalmai sok rejtett, eltitkolt dologra világosságot derítenek és sok

hamis érzelmek burkát feszítik szét. Ez a vihar, a népek lelkének ez a mámoros érzés-orgiája hatásaiban olyan, mint az aranytömegből a salakot kidobó választóviz. Az a lávatinger, amely végighömpölyög az országon, lefejt a szivekről a takarót, leszakítja a csontvázról a húst és röntgensugárként világít bele az emberek lelkébe, hogy utat mutasson nekünk a nemes honfiak és a becsutelen hazaárulók felé.

Lent, Magyarország délvidékén, hazánknak ezen a tűzföldjén már érezzük az orkán tisztító erejét. Hitelt érdemlő jelentések érkeznek, hogy a szerb intelligencia számos tagját fogságra kellett vetni, mert a lázítás, a Szerbiával való cimborálás rettenetes büne bizonyult rájuk. Papok, tanítók, orvosok, gyógyszerészek, egyes községek értelmiségének vezetői leplezetlenül, vakmerően törtek ellenünk. A kormány a gyors tettekre határozta el magát és börtönbe hurcoltatta hazánknak, saját hazájuknak ellenségeit. Ha a nagy esemény, a hadüzenet meg nem történik, akkor ezek a hazaárulók ki tudja meddig üzhették volna mesterkedéseiket büntetlenül. Nagyon türelmesek voltunk irántuk eddig. Nagyon biztonságban érezték magukat nálunk, a szabadság földjén. A béke idejében kegyesek és elnézők voltunk irányukban. A háboru tüzes fürgetege aztán elvette tőlük azt a józanságot, amellyel eddig komoly, de csöndes munkájukat leplezni tudták. Most már,

Tábori élet az aradi várban.

*

Arad, július 28.

Tábori élet az aradi várban! Színesebb szemnek és léleknek tetszetősebb képet képzelni sem lehet. A bevonultak óriási és lelkes serege énekszó mellett, a váron kívül az allee mellett a fűvön heverész, bent a hatalmas kaszárnya udvaron a csukaszürke, vadonatúj uniformisba öltözött friss, egészséges katonák pipaszó mellett türelemmel várják — a menázi idejét. Mindenütt óriási munkában a századok, melyekhez a „Praesentirungs kanzlei“ küldi az egyre ömlő emberanyagot. A századok helyiségei előtt éppen most van a felszerelés. A jelentkezettektől egy éves önkéntesek átveszik a katonai könyv fedeléhez erősített Widnungscheint, beadják az irodába, jelentést tesznek, a manipuláns, vagy a szolgálatvezető őrmesternek a bevonultak számáról és megkezdődik a ruha, a felszerelés és fegyver kiosztás. Az önkéntesek igen nagy segítségére vannak ilyenkor a századparancsnoknak, mert az altisztek száz felé vannak szétszóródva különböző sürgős teendők elvégzésére. A már bevonult tartalékos tisztek és tiszthelyettesek is a száza-

doknál tartózkodnak és a századparancsnok utasításai szerint az ezer és egy teendőben osztoznak.

Hogy mennyi a munka egy mozgósított ezredben, azt leírni lehetetlen. A felszerelés, az élelmezés, az utrakészülés óriási felelősséggel járó feladatai tömkelegének minden egyes részét külön utasítások szabályozzák és ezek együttvéve egy vaskos kötetre valót adnak. A parancsokat mindvégig teljesíteni kell, egyetlen egy sem maradhat írott malaszt. Reggel öt órától este nyolc-kilenc óráig a kaszárnyában tartózkodik minden tiszt.

— Annyi a dolog, hogy már semmit se tudok csinálni, mondotta egy kimerült tiszt, aki napok óta ugyyszólván még ágyba sem került.

Az óriási embertömegek eligazítására állandóan ott cirkálnak köztük tisztjeik. Egyik nem tudja, hogy hol kell jelentkeznie, a másik azon akad meg, hogy ő póttartalékos, tehát a pótkerethez tartoznék, de ő úgy tudja, hogy az első századnál szolgált, tehát most is oda akar bevonulni, mert ott jó dolga volt, emlékszik, hogy az őrmester ur, a kapitány ur is nagyon humánus ember. Óriási türelemmel és valóban bajtársi szeretettel igazítják utba, melléje adnak

egy embert, aki elvezeti az illetékes irodába és gondoskodik róla, hogy el ne tévedjen.

— Tessék elhinni, hogy igen nagy gondal kell lenni ezekre az apróságokra is, mert nem szabad az embereket, a sok ácsorgással, az ide-oda küldözgetéssel kifárasztani, mondotta egy tiszt az Aradi Közlöny munkatársának, aki ma végignézte azt a bámulatraméltó munkát, amely a dicsőséges csatákra készülő qáziezredet foglalkoztatja.

Mint hogy nagyszerűen elő van készítve minden, a felszerelés igen gyors tempóban folyik és a mozgósítás első napján hadilétszáma emelt ezred teljesen elkészült.

Ennél az eredménynél azonban sokkal fontosabb, hogy a bevonult és a vár körül, a vár előtt és a várban táborozó katonák hangulata pompás, kedélyük vig és a dal, a nóta még a kaszárnyában sem némult el.

Bejön egy egész falu férfinépe, kíséri őket az asszony, kezében a hazai elemózsiás tarisznyával. A csoport megáll a század helyisége előtt, ahol már felszerelésre készül egy csoport. A szomszéd faluból valók, ismerősök és rokonok is vannak köztük. Meleg üdvözlések, hangos kurjantások fogadják az érkezőket. Az assz-

a puszkaporok ragyogó ténye mellett tisztán látjuk őket és mondhatjuk egymásnak: látod, az ott hazaáruló, aki mellette áll pedig nemzeti ügyünk banditája!

Amikor a mozgósítási felhívás nagyszerű eredményét látjuk, kétszeres gyűlölettel és százszoros megvetéssel kell gondolni a haza árulóira. Amikor a román és német nyelvű parasztság ezrei egyetlen panaszhang nélkül ezerszámra nyüzsögnek végig utcáinkon és minden otthoni kicsinyes gondot, bánatot elfeledve sorakoznak a szent hagyományok tépett zászlói alá, akkor lehetetlen ökölbe szorítás nélkül beszélni a magyarországi szerb intelligencia [számos tagjának hűtlenségéről. A magyarországi románságról évtizedek óta azt halljuk, hogy zúgolódik „elnyomottsága” miatt. A vezérek ajka egyebet se mond, mint szitkot és átkozódást, mert nem engedjük, hogy a nemzetségek szabadok legyenek az országban. Nem igaz, amit mondanak! Nem igaz, hogy elnyomottnak érzi magát, vagy ha igen: ez semmiben se különbözik a magyar parasztnemzet elnyomottságától. A román, német, szerb parasztsorra rácafol vezérei jajgatására. Nagyszerű cáfolat az a román, német, szerb embersokadalom, amely hatalmas testü kigyóként kuszik be a várak és kaszárnyák kapuján.

A magyarországi nemzetségek parasztsága megmutatta, hogy ismeri kötelességét. S ez a kötelesség nem az, amit a lelketlen hazaárulók öblös szája diktál. Ez a nép jajgatás nélkül ereszt el az ekeszarvát és a békés polgári életét fölcseréli a táborok izgalmas romantikájával. Ez a nép szemébe nevet a vezetőinek s nem törődik a hazugságaival. Ez a nép tudja, érzi, hogy kik az ő barátai. Megtanulta már, hogy a bűnös izgatók nem érette lármáznak, nem az ő sorsukon

akarnak segíteni, hanem a saját önző érdekei kormányozzák minden lépésüket. Tudja már, hogy a népvezér, a „jót akaró” nemzetiségi intelligencia egy része azért lármázik, mert a saját és nem a nép száját akarja betömetni. De sokszínű politikájukat elperzseli a népek forró lehelete, önmagukat pedig elnyeli az árulók rideg otthona: a börtön.

Ha vége lesz a nemzetek eme véres színjátékának, ha majd a nyughatatlan Szerbia romokban hever, kinyitják az árulók előtt a fogházak vasajtóit. De többé nem leszünk engedékenyek, nem leszünk nagylelkűek s hazug bünbánásuk után nem szorítjuk őket keblünkre. Nem! Átkergetjük őket abba az országba, amelyért a saját földünkön a bűnök legförtelmesebbikét: a hazaárulást követték el. Menjenek oda, ahová titkon vágyakoztak. Menjenek! Egy győzelmes nemzet megvetése kíséri el őket a szegény útján a szegénység és műveletlenség birodalmába.

Döntsenek a fegyverek.

(A miniszterelnök bejelenti a Házban a háborút.)

Távirati tudósítás.

Budapest, július 29.

Ünnepi szavak, történelmi események bejelentései hangzottak el a képviselőház mai ülésén.

Féltizenegy óra előtt öt perccel nyitotta meg Beöthy Pál elnök a képviselőház ülését. Bejelentései során közölte, hogy a szentágotai kerületben Gündisch Guidót választották meg képviselővé. Közölte továbbá, hogy Károlyi Mihály gróf ceglédi választása óta harminc nap eltelt és a mandátum ellen a Kuriától vett értesülés szerint panasz, vagy kérvény nem adott be. Javasolja, hogy a Ház Károlyi Mihály grófot a végleg igazolt képviselők sorába iktassa. A Ház így határozott.

szony szeretne talán elpityeredni, de a jókedv ragadás és a hangulat egy perc alatt derűs, rózsás.

— Ugyan lelkem, miért busul, szól az előbb érkezett csoportból egy tüzes szemű, mokány román legény — jöjjön, táncoljunk egyet és már deréken kapja a menyecskét és meg is forgatja. El sem engedné még, ha az asszony ura rá nem szólna, hogy ne fárassza az asszonyt, mert az bizony szegény nehezen forog és azért busul, mert nemsokára megszapordik a család.

— Majd eltartja a király a kicsit is — vigasztalja a táncos kedvű legény.

A kapitány a századja irodája előtt áll és egy magasabb rangú tisztel beszélget. Tegnap érkezett Aradra a fehér hajú katona, aki szintén bevonult, mert szolgálaton kívüli viszonyban van és mozgósítás esetére fenntartott *kriegsdienst bestimmung*-jának megfelelően fel kellett öltenie az egyenruhát. Bucsuzni jött a fiához, aki aggódva mondja el, hogy a család valahol külföldön nyaral és ha idejekorán nem tud utra kelni, már haza sem jöhet. Nehéz gond egy háborúba készülő családapának, aki a hazautazás részleteit beszéli meg öreg kora ellenére is még délceg tartású apjával.

Hirtelen megzavarja egy hangos köszöntés a beszélgető csoportot.

— Kapitány urnak jelentem alásan, hála istennek itt vagyok — szól egy erős vállú, erősen napbarnított arcú román parasztnemzet ember.

A kapitány ránéz, gondolkodik egy percig, majd örömtől felvillanó szemekkel végig méri.

— Hozott isten a jójsza — szól és elfogadja a parasztnemzet ember feléje nyújtott durva kezét, megveregeti a vállát és megöleli az öles embert.

— Szeret e majd úgy a kapitány ur, mint valamikor — kéri a bevonult ember.

— Hogyne fiam, hisz most is bajtársak vagyunk.

— Csak egy kérésem van. Engedje meg, hogy most is én legyek — az *offiziersdienerje*.

Tíz esztendeje volt a százados szolgája és gazdáját azóta sem látta, de a jóságát nem felejtette el.

A századok konyhájában a mai nappal már hideg a tüzhely. Nem főznek rajtuk, mert a tábori élethez, tábori konyha való. A század rajonjában ott áll már a tábori mozgó konyha, amely előtt asztal áll és azon öt-hat ember segédkezik a szakácsoknak a pompás húst gulyássá aprítani. A nagyszerűen bevált főző gépeken éppen olyan izletes ebéd készül, mint a konyhák tüzhelyén, azonban a bevonultak nem

Az elnök bemutatja ezután a lengyel-magyar klubnak a legutóbbi képviselőházi ülésen történt események alkalmából a Házhoz intézett lelkes hangú táviratot. A táviratot fölolvasták és zajosan megéljenzették.

Az elnök: A táviratra a képviselőház hasonlóan megleghangú táviratot fog adni.

Ezután bejelentette az elnök, hogy Apponyi Albert grófnak napirend előtt való felszólalásra adott engedelmet, előbb azonban a miniszterelnököt hívta fel szólásra.

Tisza István gróf

általános nagy figyelem között emelkedett szólásra és a következő beszédet mondotta:

— Van szerecsém jelentést benyújtani a háború esetére való kivételes hatalom igénybevételéről. Kérem a jelentést kinyomatni, szétosztani és előzetes tárgyalás végett a védorrbizottsághoz utasítani.

Tisztelt Ház! Ebben a jelentésben adva van a mai helyzet jelleme, olyan helyzeté, amely szükségképpen felüggeszti egy időre a képviselőház tevékenységét és tanácskozásiát. Olyan időköt élünk, amikor a beszédek, viták, tanácskozások helyét a fegyveres tények fogják betölteni. Ebben a történelmi és felelőségteljes pillanatban csak néhány szót óhajtok a kormány nevében a képviselőházhoz intézni. Tisztelt Ház! Az egész nemzetet lelkesedő állapotban látjuk ebben a nehéz pillanatban. A lelkesedés mindenütt megnyilvánul nemzetiségi különbség nélkül. Felhasználom ezt az alkalmat annak konstataására, hogy egy-két nyugtalanító hírt, ami nyilvánosságra került, vetkes könnyelműség kaptam fel és terjesztette el. Az egész magyar nemzet jön királya hívására. A kormány tagjainak éreznie kell nagy és szent kötelességét ebben a pillanatban, kötelességük gondoskodni róla, hogy ez a lelkesedés ne törjön ki hiába, hanem érvényesítse majd a tettek mezején. Kötelességük megtenni mindent a rend és nyugalom biztosítására és arra, hogy ez a harc, amelyet rákényszerítettek és amelyet talán tulságba vitt elnézésünk tölt ki idáig (lelkes éljenzés és taps) ez a harc véget ne érjen addig, amíg a magyar nemzet és a

igen esznek még a menasziból, mert valamennyien ellátták magukat hazáival két napra.

Bőségesen van élelmiszer.

— Inkább legyen husz ökörrrel több, sem hogy egy kiló hussal kevesebb a szükségletnél — ez a jelszó.

Van bőven minden és elsőrendű dolgok, amit az ezred vásárolt.

A kantinek zsufolásig telve vannak vidáman ivó és diskuráló emberekkel. Kicsapongó kedv mindenütt, ének és dal hangzik ki a nyitott ablakokon. A kantinekban el sem térnek az emberek, azért az udvaron is csapra verik a sörös hordót, amely egy-kettőre kiürül.

A várkapun pedig szakadatlanul ömlik a nép, berobognak a fiakkerek, konfiások, amelyek a tartalékos tiszteket hozzák. Nagy társzekerek dübörögnek végig a vár útjain, tisztek sietnek egyik irodából a másikba.

Bent a leherre meszelt, egyszerű butorzatú szobákban arany és ezüst galléros urak görnyednek és gyürik a munka dandárját, hogy a lelkesedéssel megmozdult népet okosan, éles előrelátással, lelkiismeretes gondossággal készített tervek végrehajtására használják fel.

A haza, a király dicsőségére, a jog, az igazság és a kultúra győzelmére.

monarchia jogait nem biztosítottuk. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Semmitől sem riadunk vissza.

Ezután Apponyi Albert gróf beszélt: Mélyen tisztelt képviselőház! Megbízatást nyertem az összes ellenzéki pártok részéről, hogy az ő nevükben nyilatkozzak. (Halljuk! Halljuk!) Az én nyilatkozatom teljesen csatlakozik ahhoz a nyilatkozatokhoz, amelyet néhány nap előtt ugyancsak az ellenzéki pártok nevében Andrásy Gyula gróf barátom tett. Mi mélyen átérezzük ennek az órának történeti jelentőségét; mi teljesen át vagyunk hatva attól, hogy a leszámolás, a mely megindult, kikerülhetetlen volt. (Élénk helyeslés a Ház mindkét oldalán.) és hogy azzal nem a támadásnak terére lépünk, hanem egy elemi védelmi kötelezettséget teljesítünk. (Élénk helyeslés a Ház minden oldalán.) Ennek a leszámolásnak megkezdésére mi is csak egy szóval felelhetünk, azzal a szóval, amely az egész közönségnek ajkain van és ez a szó az: *Hát végre!* (Igaz! Ugy van! és élénk helyeslés a Ház minden oldalán.) Mélyen tisztelt képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Ebben a pillanatban szünetel minden egyéb kontroverzió és csak egy gondolat, egy érzés van, amely minket is irányít (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középén.) hogy a magunk részéről is megtegyünk mindent, hogy ebben a reánk kényszerített, nemzeti jövőnkre oly végtelenül fontos összeütközésben (Igaz! Ugy van! a jobboldalon és a középén.) a nemzetnek egész osztatlan ereje lépjen működésbe a siker kiküzdésére. (Élénk taps a Ház minden oldalán.)

A nemzet Európa előtt ebben a pillanatban magasztos látványt nyújt. Látjuk, hogy ennek a nemzetnek összes fiai tényleg minden különbség és árnyalat nélkül (Igaz! Ugy van!) a hívó szóra készen állanak és csak egyet követelnek: azt, hogy az akció meg hozza azt a sikert, amelyet követelni jogunk van, hogy t. i. vége vessék annak a sorvasztó betegségnek (Hosszantartó éljenzés és taps), amely minket arra kényszerített, hogy jóformán minden második évben egy mozgósítást rendeljünk el (Igaz! Ugy van!) és amelyet, ha tovább törünk, oda jutottunk volna, hogy Európa minket nevezett volna beteg embernek. (Ugy van!) Mélyen t. Ház! Ez a nemzet, amely a maga állami önállóságára féltékeny, teljes szolidaritásban jár el a veszélyek pillanatában a monarchia másik államának nemzetével (Éljenzés) és reméli, hogy a leszámolás szükségessége szűk térre fog szorítkozni. (Ugy van!), ha azonban ebben a reményében csalódnék, akkor semmitől sem riad vissza (Hosszas taps), bizva saját erejében, bizva védőerőnk katonai erényeiben és bizva abban a szövetségi hűségben (Hosszantartó élénk éljenzés és taps), amely a veszély első pillanataiban máris megnyilvánult. (Igaz. Ugy van!) Ezen nagy történelmi cselekedetek sorozatának vége Isten segítségével nem lehet más, mint a monarchia tekintélyének megerősödése (Igaz Ugy van!), Magyarország alkotmányának és törvényes önállóságának és egységének megszilárdítása. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps.)

A beszédet az egész Ház lelkes éljenzéssel és tapsal fogadta. Azután a miniszterelnök bejelentette a királyi kéziratot, melyet az elnöknek adott át. Amikor a jegyző az aláírást felolvasta s kiejtette Ferenc József nevét, a képviselők valamennyien felugráltak helyükről és percekig tapsolva éljenztek a királyt.

Élnők: A legkegyelmesebb királyi leirat hódoló tisztelettel kihirdetett, hasonló célból a főrendiházhoz tétetett át. Most már a

képviselőház ülési el lévén napolva, csak a szokásos felhatalmazás megadását kérem az elnökség részére, a mélyen t. Háztól. Méltóztatnak azt megadni? (Igen!) (Helyeslés.) T. képviselőház! Akkor, amikor most törvényhozási munkánk megszakadt (Halljuk! Halljuk!) és fegyverek veszik át a szót, nemcsak ennek a testületnek, hanem a nemzet minden tagjainak tekintete, hódolatteljes tisztelettel a legtörhetlenebb szeretetteljes ragaszkodással fordul *Ő Felsége fenkölt személye felé*, aki mint legalkotmányosabb király áll az ország élén, s aki most, mint legfőbb hadur rendelte el a nemzet nagy érdekeinek megvédését. Azt hiszem, minden magyar ember fohásza száll az egek urához, kérve, hogy a gondviselés a mi jószágos királyunkat tartsa meg erőben és egészségben a nemzet javára. (Élénk éljenzés.)

A képviselők óvációja közt zárta be az ülést.

Az aradi vonatok hadi menetrendje.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága a következőket közli:

A hadsereg részleges mozgósítása folytán kiadott s a szolgálati személy és áruszállítás korlátozásaira vonatkozó hirdetmény kaposán, vonalainkat illetőleg, a következőkről értesítjük a közönséget:

Az Arad—szegedi vonalon, a jelenleg közlekedő összes motor és személyszállító mozdonyvonatok közlekedése Makó állomásig egyelőre megmarad, a mozgósítás 3 ik napján azaz július 30-tól kezdődőleg Makótól—Szegedig és vissza azonban naponta csak egy posta és személyszállító mozdonyvonat fog közlekedni és pedig a következő menetrendek szerint:

Indulás Makóról	d. u. 1 óra 50 perc.
" Kiszomborról	d. u. 2 óra 12 "
" Gizellatelepről	d. u. 2 óra 29 "
" Deszkról	d. u. 2 óra 41 "
" Szőreghről	d. u. 3 óra 10 "
Érkezés Szegedre	d. u. 3 óra 25 perc.

Szegedtől—Makóig:

Indulás Szegedről	d. e. 8 óra 15 perc.
" Szőreghről	d. e. 8 óra 45 "
" Deszkról	d. e. 8 óra 57 "
" Gizellatelepről	d. e. 9 óra 11 "
" Kiszomborról	d. e. 9 óra 33 "
Érkezés Makóra	d. e. 9 óra 50 perc.

Ezen vonattal csak olyan polgári egyének utazhatnak, a kik megfelelő igazolvánnyal bírnak.

Az Arad—Brádi, Ujszentanna—Kétegyházi, Mezőhegyes—Kétegyházi, Borosjenő—Csermői, nemkülönb a kezelésünk alatt álló Boroshebes—Ményházi és alföldi első gazdasági vasut vonalain jelenleg érvényben lévő menetrendek további intézkedésig megmaradnak.

Az Arad-Hegyaljai motoros igazgatósága ezt a közlést teszi:

Értesítjük a t. közönséget, hogy az Arad-Hegyaljai H. É. motoros vasut vonalain úgy a személyforgalmat minden irányban, a folyó évi május hó 1-óta érvényes nyári menetrend szerint, mint pedig az árusforgalmat minden irányban naponként közlekedő tehervonatokkal továbbra is változatlanul fenntartjuk. Áruküldeményeket mai naptól kezdve Lippára is felvesszük. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálunk. Telefonszám 31.

Élelmiszer-uzsora készül Aradon.

— A polgármester és főkapitány nyilatkozata. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 28.

Az Aradi Közlöny mai számában meg szólaltattuk az aradi piac jelentősebb mozgatóit arra vonatkozólag, hogy a mozgósítás és a háboru okozta embertömegek csoportosulása, majd a hadsereg ellátása nem fog-e élelmi hiányt és az élelmiszerek uzsoráját előidézni. A válaszok nagyrésze megnyugtató volt, de a teoretikus nyilatkozatokra a reális élet ma rácafoltt és az aradi piac ma reggel már ijesztő képét mutatta egy bekövetkezendő élelmiszer uzsorának. A főzélékek ára 50 százalékkal emelkedett és még jó volt, ha lehetett kapni. Mert a nép leginkább keresett élelmiszere, a burgonya, egyáltalában nem volt kapható. A nagy kereslet egyszerre fölszökkenette az árakat, a vásárlók ijedten tapasztalták, hogy ami tegnap még nyolc fillér volt, ma már tizennyolc.

A közönség ijedten tapasztalta ezt és joggal ijedt meg. Mert a háboru véres fájdalmait aligha bírhatjuk ki akkor, ha benn az országban az enivaló drágul meg. A polgárságnak ez ellen a legerélyesebben kell fellépnie és követelnie, hogy az illetékes hatóságok tegyék meg erre vonatkozólag azokat az intézkedéseket, amelyeket számukra a törvény lehetővé tesz. Meg kell tartanunk itt, benn az országban a normális állapotoknak azt a mértékét, amely lehetséges, hogy legalább akik fiaikat, apjukat, támaszukat lelkesedéssel küldték a küzdelembe, ne szenvedjenek az élelmiszer uzsora lelketlenségétől. Érélyes és teljes hatósági intézkedéseket kér a közönség, hogy míg a határokon érte küzdenek, ne keljen nekik lázonganiok itthon. Hisszük is, hogy az illetékes tényezők felelősségük és reájuk hármló kötelességük teljes tudatában a törvény teljes szigorával fognak eljárni és az élelmiszer uzsorát megakadályozni.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélt e tekintetben Varjassy Lajos polgármesterrel, aki a következőket mondotta:

— A törvény csak a csapatok elvonulása után ad jogot a hatóságoknak az élelmiszer-uzsora elleni intézkedésre. Különb a mai ár-emelkedés nem tekinthető uzsorának. A rendkívüli kereslet felszökkenette az árakat, de ez nem jelenti azt, hogy a csapatok elvonulása után is megmaradnak ezek az árak. Ha szükség lesz rá, a hatóságok a legszigorubbann fognak eljárni.

Green Nándor főkapitány ezt mondotta:

— Ma a mézárások megjelentek nálam és tanácskoztunk arra vonatkozólag, hogy lesz e elég hus Aradon. Egyöntetűleg megállapítottuk, hogy ebben a tekintetben semmiféle aggodalomra nincs ok, annál is inkább, mert a száj és körömfájási zárlatot a mai napon feloldjuk.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülömbözet szíves megtérítését kérjük.

Képek az aradi mozgósításról.

(Leikesedő románok. — Vásárolnak a tisztetek. — Adományok az elárult családoknak
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 28.

Arad utcáin ma megváltozott a három nap óta megszokott kép. Ma már nem vonultak véget érni nem akaró sorban az utcákon, a vasutól, a várig, a mozgósítási parancsra meginduló tartalékosok. A falvak, Arad megye községei beárasztották már Aradra a férfiakat, akik a király szavára lelkesen, harorakészen, buzgó fölhevüléssel sorakoznak fegyver alá. Nem pusztá kötelességtudás, merő engedelmesség hozta az embereket, hanem az izzó lelkesedés és hazaszeretet. A tegnap, tegnapielőtt bevonultakhoz természetesen még ma is egyre újabb érkezők csatlakoztak, de ezuttal megjelentek az utcákon az egyenruhába öltözött tartalékosok is, akiket villámgyorsasággal szelnek föl az egyes századoknál.

Arról a lelkesedésről, amellyel a bevonulás történik, érdekes képeket láthatunk napról napra. Ma délben a budapesti gyorsvonattal rengeteg tartalékos és népfőlkelt indult utnak, hogy különböző katonai állomásokra bevonuljanak. Amikor a vonat elindult, nemcsak kalapok, kendők, sapkák lobogtak, hanem a peronon álló magasrangú tisztetek, köztük egy ezredes, egy alezredes is lekapták tiszti sapkájukat és meglengették bucsuzásul az elrobogó vonat utasai után. Egyszerre énekszó csendült föl: a pankotai dalárda tagjai, akik *egy-től-egyig bevonultak* Aradra — a Szózatot és Himnuszt énekeltek el lelkesítő hévvel az utra indulóknak.

Különösen sokat lehetne beszélni arról, hogy mekkora a lelkesedés a bevonuló románok körében. A román falvak férfi lakossága talán nagyobb lelkesedéssel, azt lehetne mondani *tüntető lelkesedéssel* jelentkezik szolgálatra, amiben talán része van annak is, hogy igen sok helyről maga a falu román lelkésze vezeti be hiveit a császár zászlói alá. A meszszebb fekvő hegyi falvak románjai, akik alig jártak évek óta Aradon, nagy áhitattal nézik a várost és ma is egész tömeg álmélkodott a Kossuth-szobor előtt, amelynek harcias honvédelakját nézegették lelkesedve. A román falusiakkal bevonulnak az őket buzditó lelkészek is, akik azonnal tábori lelkészbe beosztásukat kérik, hogy együtt maradhassanak hiveikkel.

A mai nap különben a bevásárlás napja volt. A hadba induló tisztetek tárcája dagad az újdonszerű bankóktól: a háborús felszerelésre, (lovastisztetek még a lóvásárlásra is külön) egész kis vagyon jut a dupla gázai mellé a tisztetek. Egyszerű tartalékos gyalogos hadnagyok öt-hatezáz koronát, huszár és tüzértisztetek ezer-kétszáz—ezernyolcszáz koronát is kaptak egy summában és a frissen kapott pénzből megindult ma frissen a vásárlás. Az aradi üzleteket elárasztották a hadjáratra felkészülő tisztetek, akik egész tekintélyes összegeket hagytak a vásárlásoknál Aradon.

A bevonult tartalékosok családtagjai részére már ma megkezdődtek Aradon is az adakozások.

Bácskai Béla dr. 200
Fürst János kávé 100

koronát adtak át a polgármesteri hivatalban a családfőntartó nélkül maradtak segélyezésére.

Erre az akcióra kétségtelenül nagy szükség van és kétségtelen, hogy a jótékony adományok bőségesen gazdagítani fogják azt az alapot, a melyet a kenyér nélkül maradt családok támogatása könnyen fölemészthet. Adományokat erre a szép és szükséges célra az Aradi Közlöny is közvetít.

Hogy levelezhetünk a harcolókkal.

(Nem kell bélyeget ragasztani. — Csak nyitott leveleket visz a tábori posta.)

Fővárost tudósítónktól.

Budapest, július 28

A hadrakelt sereggel való postai forgalom lebonyolítására a kereskedelemügyi minisztérium hirdetményt tett közzé, mely tájékozást nyújt a tábori posták működéséről s a postai küldemények feladásának módjáról:

A hirdetmény teljes szövegében a következő:

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

57462—914. sz.

1. A hadrakelt sereggel való postaforgalom közvetítésére tábori postahivatalok állítanak fel.

2. A tábori posta szállít: A) Hivatalos szolgálati küldeményeket, melyeket parancsnokságok, katonai és polgári hatóságok, hivatalok és intézetek adnak fel és pedig:

a) hadrakelt sereggel és seregtől: mindennemű közönséges és ajánlott levélpostai küldeményeket, (leveleket, levelezőlapokat, nyomtatványokat, hírlapokat, árumintákat és üzleti papirokat) pénzesleveleket és csomagokat, értéknyilvántással, vagy anélkül.

Térít vevény használata nincs megengedve.

B) Magánküldeményeket és pedig:

I. A hadrakelt sereggel: a) közönséges (nem ajánlott) leveleket egyenkint 100 gr. súlyhatárig, tábori postai levelezőlapokat, (rózsaszínű papíron postai értékjegy nélkül „Tábori postai levelezőlap” illetve „Feldpost-Korrespondenzkarte” felirással készülnek), közönséges (hivatalosan vagy magánaton előállított) levelezőlapokat, nyomtatványokat, hírlapokat, árumintákat és üzleti papirokat és

b) pénzesleveleket 1000 K értékig.

II. A hadrakelt seregtől:

a) tábori postai levelezőlapokat, (rózsaszínű papíron postai értékjegy nélkül „Tábori postai levelezőlap” felirással készülnek.)

b) közönséges (hivatalosan vagy magánaton előállított) levelezőlapokat,

c) közönséges, *nyitva feladott leveleket*.

d) pénzt — 1000 K összegig, — mely pénzeslevélben csak a felettes parancsnokságok (hatóságok, intézetek) útján küldhető.

Az express- és utánvételes kezelésnek sem a hivatalos, sem a magánküldeményeknél nincsen helye.

Postautalványokat, postai megbízásokat és postatakarékpénztári fizetési utalványokat a tábori posta nem továbbít.

A „saját kezeihez” való kézbesítést kikötni nem lehet.

Az, hogy magáncsomagok a hadrakelt sereggel szállíthatók-e és milyen feltételek mellett, későbbi elhatározásnak van fentartva, amikor is azt közhírré fogják tenni.

A tábori postai levelezőlapokat a hadrakelt sereggel, az erődített helyek hadi védőrségéhez és a hajóhadhoz tartozó katonai és polgári egyének részére (beleértve a hadrakelt seregnél, az erődített helyek hadi védőrségénél és a hajóhadnál szolgálati, vagy szerződéses vi-

szonyban álló egyéneket,) a tábori postahivatalok és a katonai parancsnokságok (hatóságok, intézetek) ingyen adják ki. Ezenkívül ellátják tábori postai levelezőlapokkal a katonai egyéneket a mozgósítási állomásra.

Tábori postai levelezőlapok az állami postahivataloknál darabonként 1 fillérért mindenki kaphat.

4. A tábori postaküldemények díjazására nézve a következők mérvadók:

a) A hivatalos (szolgálati) küldemények és az önkéntes betegápolás ügyében váltott küldemények, ugyanabban a terjedelemben, mint a belföldi forgalomban, portómentesek.

b) A hadi foglyognak szóló; vagy az általuk feladott levélpostai küldemények ugy a belföldön és a rendeltetési országban, mint a közbeeső országokban az összes postadíjak alól mentesek.

c) A hadrakelt sereggel, az erődített helyek hadi védőrségéhez és a hajóhadhoz tartozó összes katonai és polgári egyének (beleértve a hadrakelt seregnél, az erődített helyek hadi védőrségénél és a hajóhadnál szolgálati vagy szerződéses viszonyban álló egyéneket) által az osztrák-magyar monarchiába, vagyis az Ő császári és apostoli királyi Felsége uralkodása alatt álló összes országok területére küldött, valamint az innen az előbb említett összes egyénekhez *intézett* (a tábori postával való továbbításra alkalmas) *magánlevelezés* (levelek 100 gr. súlyig és tábori postai levelezőlapok) *portómentesek*.

Ez a portómentesség f. é. augusztus hó 1-én lép életbe.

d) Minden más küldeményért ugyanazokat a postadíjakat kell fizetni, miut béke idején.

Címzések:

I. A hadrakelt sereggel, a tábori postával közvetítendő küldemények címratainak tartalmazniok kell:

a) fenn balra — a feladó nevét és címét; b) fenn jobbra — a „Tábori posta” jelzést; c) közepén — címzett nevét; parancsnokságoknak, csapatoknak, vagy intézeteknek szóló küldeményeknél azok előirt megnevezését, az egyéni névre szóló küldeményeknél az egyének nevét, rangfokozatát és a csapattestét (parancsnokságát, intézetét stb.) a legénységénél még az alosztályt és d) alul jobbra — tábori vagy hadtáppostahivatalait, (minden parancsnokság, csapattest, intézet, valamint a hadrakelt sereggel tartozó minden egyes egyén meghatározott tábori, vagy hadtáppostahivatalhoz van utalva és köteles annak a számát mindazon helyekkel (egyénekkel) közölni, ahonnan (akiktől) küldeményeket vár, amelyhez címzett utalva van.

Az illető csapattest, (parancsnokság, intézet stb.) felettes magasabb parancsnokságát (dandár-, hadosztály-, hadtest-, hadseregkötelékét) megjelölni tilos. Azoknak a címzeteknek a küldeményei, akik valamely magasabb parancsnoksághoz vannak beosztva, csak ez utóbbit kell jelezni.

II. Azon küldemények címratainak, mely küldemények a cs. és kir. hadihajókon, torpedónaszadokon stb. lévő haditengerészeti parancsnokságokhoz és egyebekhez vannak intézve, tartalmazniok kell: a) fenn balra — a feladó nevét és címét, b) fenn jobbra — a „Tábori posta” jelzést, c) közepén — a címzett nevét; parancsnokságoknak szóló küldeményeknél ezeknek előirt megnevezését, az egyéni névre szóló küldeményeknél az egyén nevét, rangfokozatát, a legénységénél még a századot és a hajó (naszád stb.) nevét, d) alul jobbra — ha címzett hajón a tengeren tartózkodik, „Póla 1. sz. postahivatal”, ha a cs. és kir. dunai hajóraj jár-

művén tartózkodik, „Budapest, haditengerészeti különítmény parancsnokság” (Marinedetachment-Kommando) kitélt.

III. Ha a postaküldemények azon parancsnokságok, csapatok stb. számára adatnak fel, melyek tábori vagy hadtápostahivatalhoz nincsenek utalva (erődített helyek védőségei stb.) valamint ha a haditengerészet azon parancsnokságaihoz stb. szólnak, melyek behajózva nincsenek, a címrészt a „rendeltetési helyet” (postahelyet) kell kiírni. Hiányos, vagy meg nem engedett címzésű küldemények nem továbbíthatók.

A hadrakelt sereghez és a hajóhadhoz intézett küldeményeken a feladó címét fel kell tüntetni, hogy kézbesíthetetlen küldemények a feladóhoz visszatérhetnek legyenek.

6. A tábori posta működését csak a hadsereg parancsnokságának rendelkezésére kezdi meg,

mihely a tábori postaszolgálat megrendelhetőnek látszik.

Azt, hogy a tábori posta működését mikor kezdi meg, nyilvános hirdetés útján teszik majd közzé.

Az említett hirdetésben megjelölt időpont előtt, a postahivatalok tábori postai magánküldeményeket nem vesznek fel, illetve nem továbbíthatók.

7. Ha a viszonyok megkívánják, esetről esetre megtiltható, hogy a hadrakelt sereghez tartozó egyének postaküldeményeket feladhasanak; épen úgy a tábori postaszolgálatot bizonyos időre egészben, vagy részben meg lehet szüntetni.

Ha körülmények megengedik, a tábori postával szállítható tárgyak körét kiterjesztik. Az erre vonatkozó rendelkezéseket idejekorán közzé fogják tenni.

Barbini Lotti és Tullits kapitány házassága.

— **Esküvőről a háborúba. — A nagyváradi brigadéros Aradon.** —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 28.

A bevonuló katonákon kívül bevonuló tartalékos tisztak, árutánc, ezredeikhez siető tisztak árasztják el Aradot és így bizony fel sem tűnik, hogyha a szállodákat ellepik az idegen tisztak, az utcán különféle színű parolák díszlenek a tiszti egyenruhákon. Ebben a nagy katonatiszt-invazióban is feltűnt, fel kellett tűnni egy magasrangú tiszt érkezésének, nemcsak azért mert magasrangú, hanem azért is, mert Aradon szeretettel és sokan emlékeznek vissza rá.

Barbini Sándor vezérőrnagy, a nagyváradi gyalog dandárparancsnoka érkezett meg ma délelőtt Nagyváradról Aradra, ahol tisztak és polgárok egyaránt örömmel üdvözölték a daliás törzestisztet, a 33-asok volt népszerű ezredesét. A dandárparancsnok családjával együtt érkezett meg Aradra és már a pályaudvaron csatlakozott Barbiniékhoz egy nyulánk, elegáns 33-as kapitány, akit néhány év előtt csak a tiszt és feljebbvaló közti hájtársi viszony kapcsolta Barbini Sándorhoz, aki azonban holnap sokkal szorosabb és közelebbi összeköttetésbe kerül egykori ezredparancsnokával. Barbini tábornok feleségével és leányával, a szépséges fiatal Barbini Lottival a Fehér Kereszt-szállóban rendelt már előre lakást és a pályaudvarról a csinos fekete kapitány kíséretében egyenesen szállására hajtatott.

Amikor még Barbini Sándor, az aradi házieszed népszerű és tisztjei, katonái által egyaránt bálványozott parancsnoka volt, a 33-asok tisztikarát gyakorta látták vendégül az aradi vár ezredesi lakásában és Barbiniék pompás kis várbeli kertjében. Az ezredes valóságban, a szó igazi értelmében fiatalnak tekintette a tiszteket. A fiatalabb tisztak [közül] többen körüljárjogták az ezredes bájos szőke leányát és különösen sokat foglalkozott a végtelenül kedves urileánnyal egyik főhadnagy: Tullits László. Az udvarlásból komoly vonzalom támadt a fiatalok között és a mélységes, őszinte szerelemnek akkor sem szakadt vége, amikor Barbini Sándort előléptették és vezérőrnagyi rangban a nagyváradi dandár élére állították. Időközben a fess, fekete főhadnagy is sorra került az előléptetésnél és századosá avaszták. Az ifjú százados azután megkérte a gyönyörű szőke tábornokleány kezét és nem kapott kocsat.

A jegyesek türelmesen várták az esküvő boldog napjának elkövetkezését, amikor hirtelen megjött a szerb krízis. A monarchia katonasága harca készül és fölkeszült erre a hadjáratra a nagyváradi dandárparancsnok is, az aradi ifjú kapitány is. Tullits László százados azonban a harci készülődés közben még melegen és szerelmesen dobbanó szívvel gondolt menvasszonyára és terviben fordult Borlini dandárparancsnokhoz, akitől az kérte: egyezzen bele abba, hogy

a házasságot még a hadjárat megkezdése előtt megkötthessék.

A daliás brigadéros nem állta utját a fiatalok boldogságának. Legyenek egymáséi forró, bucsuzkodó szerelemmel, mielőtt megindul a Duna és Drina között a háború. Kedvező választ adott egykori tisztjének és rövidesen, igazi katonás egyszerűséggel megállapították az esküvő részleteit. Barbini brigadéros ma feleségével született Kleinschütz Risával és leányával a boldog menyasszony Barbini Lottikával Aradra érkezett és

holnap délelőtt a brigadéros szép szőke leánya már mint Tullits Lászlóné hagyja el a városházán az anyakönyvi hivatalt.

Az esküvő teljesen szűk családi körben lesz.

Huszonegy, negyvennyolc vagy valamivel több órával később pedig a boldog fiatal házaspár már bucsuzkodnak: Tullits százados megy a harctérre a szerbek ellen és fájdalommal válik el egy-két napos asszonyától. Olyan ez, mint valami szép, bűbajos regény, poétikus történet, aminőt — azt hinnék — csak a nagy meseköltő Jókai Mór tudott írni. Ám ez a poétikus történet valóság — az 1914. évi szerb háborunk első élő katonaregénye.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

Szerbia bünei.

(Ferenc Józsefet gyalázó vers. — Részlet a nagyszerb újságok bizonyítékaiból.)

Távirati tudósítás.

Bécs, július 28.

Megirtuk, hogy Berchtold gróf külügyminiszter megküldötte az európai kormányoknak a monarchiának Szerbiához intézett ultimátumát és ehhez egy dossziert mellékelte, amely cáfolhatatlan adatokkal bizonyítja, miként készítették elő éveken át Szerbiában a szerajevói merényletet és hogy a nagyszerb propaganda milyen pusztításokat végzett Bosznia Hercegovinában. Ebből a rendkívül szenzációs történelmi jelentőségű füzetből közlünk itt egy izgatónak fejezetet, amely szemléltetve mutatja be, miként gyalázta Szerbia az egész világ legnagyobb tiszteletében élő uralkodókat és miként készítették éveken át elő a szerajevói gázteket:

A Politika című újság 1910. augusztus 18-án, Ferenc József nyolcvanadik születésnapja alkalmából vezércikk helyén Zerajics Bogdán arcképét hozta, aki két hónappal azelőtt Varesanin báró, Bosznia kormányzója ellen merényletet követett el. A kép alatt a következő szöveg volt olvasható:

„Zerajics öt lövést tett erre a renegátra. Csodálatos véletlen folytán nem sikerült öt megölnie. Ekkor a vitéz és önértékes Zerajics a hatodik golyót a saját fejébe lökte és rögtön meghalt. Bécsben ezt nagyon jól megértették, hogy Zerajics mint népének nemes sarja ezen a véres módon akart az idegen uralom ellen tiltakozni. Bécsben azt akarták, hogy Zerajics emléke elhomályosuljon és azt mondták, hogy semmi jelentősége nincs a merényletnek. Azonban épen a halott Zerajicstól való félelem és az a körülmény, hogy Bosznia-Hercegovinában eltiltották a nevének kiejtését, azzal a következménnyel járt, hogy nevét a szerb nép, épen ma, augusztus 18-án sokkal inkább mint valaha úgy említi, mint egy szentét.”

Ezt a szöveget egy költemény folytatja, amelynek tartalma fordításban a következő:

„Bosznia él, még nem halott,
Hiába akartátok testét eltemetni.
Tüzet lövel a megkötött áldozat,
Még nincs itt az ideje a halotti éneknek.
Sátán kézzel ássátok a sirt,
De az élő halott nem akar leszállni.
Császár, hallod-e? a revolver villanásában
Süvitene: az ólomgolyók trónod ellen.
Ezek nem rabszolgák, ez fenséges szabadság,
Amely az elnyomottak bátor kezében világít.
Miért remeg úgy ez a borzasztó Golgotha,
Péter kardot rántott, hogy Krisztusát megvédje,
Keze lehanyatolt, de a vérből
Ezer hősi kéz fog emelkedni.
Ez a lövés csak az első hírdőke volt
A Golgotha kínjait követő dicső Husvétnak.”

1913. június 10-ikén Jukics merényletének évfordulóján a szerb lapok emlékeiket írtak. A Pravda című lap ezt írja:

„Szívünk belsejéből fájjaljuk, hogy nem mindenki úgy cselekedett, mint a mi Jukicsunk. Sajnos, már nincs Jukicsunk, hanem ma már tízmillió Jukicsunk van.”

1914. május 12-ikén a Mali Journal így ír:

— Amit a privát életben büntetnek neveznek, azt Ausztriában politikának hívják. /

A történelem ismer egy szörnyetegét s ennek a szörnyetegnek Ausztria a neve.

Európai akció a békéért.

— Németország új szövetségese. — Anglia békét akar. — Grey államtitkár javaslata. — A pápa Ferenc Józsefhez fordult. —

Távirati tudósítás.

Bécs—London—Berlin, július 28.

A legközelebbi napokban, de talán márnéhány órán belül publikálni fogják, hogy Németország szövetségét kötött Svédországgal.

Ennek a szövetségbeállásnak egyelőre még beláthatatlanok a következményei. Ezzel Oroszország tőszomszédságában, az

északon kapott veszedelmes ellen-séget.

Természetes, hogy ezt a kedvező szituációt a finnek sem fogják kihasználatlanul hagyni.

Ilyen körülmények között egyszerre, igen valószínűvé válik a verzió, hogy a cár békét akar. Minden oka megvan arra, hogy józan szemmel mérlegelje a súlyos kockázatot, mellyel a legkisebb elhamarkodott mozdulat is jár.

Ennek dacára legilletékesebb helyen figyelmeztettek arra, hogy

a béke reménye egyelőre megokolatlan,

mert Oroszország a szláv hangulat nyomása alól csak nagynehezen bírja emana. cipálni magát, de ha a konfliktusnak Ausztria-Magyarországra és Szerbiára való lokalizálása nem sikerülne — ami viszont nincs kizárva — akkor is a helyzet a fentiek alapján a megváltozott körülmények között az, hogy az osztrák-magyar monarchia, Németország, Olaszország és most már Svédország véd- és dac-szövetsége bátran felveheti a küzdelmet az entente-hatalmakkal szemben, még akkor is, ha a Balkán-szövetség Szerbia mellé áll, mert Bulgária és Törökország sem fogja ölberakott kézzel nézni az eseményeket.

Egyszerű matematikai összehasonlítás is diadalmasan fölényesnek mutatja a mi helyzetünket.

És a mérlegnek ilyen állása teszi valószínűvé, hogy Oroszország erősen meg fogja gondolni, hogy a királyok és királyfiak véretől átkos szerb ügygel közösséget vállaljon.

A Svédországgal való szövetséget Vilmos császárnak a múlt hónapban történt konopisti látogatása alkalmával perfektuálták. Akkoriban erősen cáfolták ezt a többször felbukkant hírt, hogy a megboldogult trónörökös kastélyának Vilmos császárral együtt a svéd király is látogatója volt. Pedig talán nem is volt olyan egészen alaptalan ez az információ...

A német-svéd szövetség híre óriási feltűnést keltett a diplomáciában s az utolsó órák lázas és izgalmas nemzetközi munkája e pont körül folyt. Hamar elválik, hogy ez a fáradozás milyen eredményekkel járt.

Olaszország béke javaslata.

Berlinből jelentik: Rómából érkező távirati értesítés szerint San Giuliano márkai külügyminiszter visszaérkezését minden pillanatban várják. A consulta behatóan foglalkozik Oroszország előterjesztésével. Az orosz kormány közvetítő szolgálatra kérte fel Olaszországot s Olaszország hajlandó ezt elfogadni. Az olasz kormány értesítette Oroszország kívánságáról Avarna herceget, Olaszország becsi nagykövétét.

Bécsből jelentik: Kitűnően informált diplomáciai oldalról jelentik, hogy az a jelentés, mintha Olaszországnak külön javaslata lenne a

konfliktus békés megoldására, teljesen valószínű. Olaszország, mint a monarchia szövetségese, mindenesetre érdekelve van az ügy megoldása körül, de egy külön olasz javaslatról eddig nincs szó. Egyébként, minthogy az összes hatalmak óhajtanák a békét lehetőség szerint fenntartani, mindannyian igyekeznek utat és módot találni arra, hogy egy európai bonyodalom elkerültessek.

s a konfliktus Ausztria-Magyarország és Szerbia ügyévé lokalizáltassék. Remélhető, hogy ez — miként a balkánháború idején — sikerülni is fog.

Bécsből jelentik: Anglia nem tesz a monarchia útjába semmit, azonban mindent el fog követni, hogy a konfliktus lehető gyorsan és kielégítő módon megoldassék. Hogy Olaszországnak ugyanilyen irányú törekvései vannak, az eléggé ismeretes. Ha ki is tör az ellenségeskedés, azért nem szabad a reményt feladni az ügy gyors és békés megoldására. Bármi történjék is azonban, Olaszország a maga szövetségi kötelezettségének minden fenntartás nélkül eleget fog tenni.

Berlinből jelentik: Az itteni diplomaták élénk eszmecsereit folytatnak egymással Ausztria-Magyarország és Szerbia közti konfliktus lokalizálásáról. Különösen megnyugtatónak tartják az angol sajtó ez irányú tevékenységét, valamint biztató jelnek tekintik a franciák rezervált magatartását. Mint más alkalommal is, Cambon berlini francia nagykövet most is nagy békebarátnak bizonyul. Az a vélemény alakult ki, hogy a nagyhatalmak, amelyek már sokkal kritikusabb és kényesebb kérdésekben is el tudták simítani a differenciákat, ezuttal egy másodrendű dologban sem nyulnak a fegyverhez. A tizenkettedik órában még mindig történnek kísérletek a közvetítésre, bár kétségbe vonják a sikerüket.

Oroszországról kedvező hírek vannak elterjedve, mert úgy látszik, megtörtént ott a mozgósítás. Románia semlegességébiztosítva van

A pápa békét akar.

Rómából jelentik: A *Matin* római tudósítója jelenti: Rómában arról beszélnek, hogy a pápa interveniált a monarchiánál. Lehetséges, hogy a várható komoly események előtt a katolikus egymás feje még egy utolsó kísérletet tesz, hogy a harcok felek közé lépjen. X. Pius pápa néhány nap előtt levelet intézett Ferenc Józsefhez és kérte: lehetőleg kimélje Szerbiát és kerülje ki a háborút. Azt is beszélik és ezt a verziót fontosnak tartom, hogy a pápa közvetítőül Zita hercegnőt, a trónörökös feleségét kérte fel, aki még házassága előtt, mint pármái hercegnő jó viszonyban volt vele. A kondordatum által létrejött kötelek bizonyára szintén motivumai voltak a pápa közbelépésének.

Milánóból jelentik: A *Corriera de la Sera* jelenti, hogy a pápa Bécsben, Berlinben és Belgrádban interveniálni fog.

Grey államtitkár akciója.

Londonból jelentik: Az alsóház tegnap délután nagy izgalomban ült össze. Bonar Law intézett az európai helyzetre vonatkozó kérdéseket a kormányhoz.

Válaszában Sir Edward Grey államtitkár közölte a házzal, hogy vasárnap délután azt az utasítást adta a párisi, berlini és római angol nagyköveteknek, intézzenek kérdést a francia, német és olasz kormányhoz, vajjon hajlandó-e megállapodásra jutni arra nézve, hogy nagyköveteik Londonban vele hajlandók-e tanácskozni oly eszközök megvizsgálása céljából, amelyek alkalmasak a jelenlegi nehézségek elsimítására.

Egyidejűleg utasította a bécsi, pétervári és belgrádi nagyköveteket, hogy az ottani kormányokkal közölje a konferenciára vonatkozó indítványt és kérje meg őket, hogy a háborús operációkat szüntessék be, a míg a konferencia eredményét nem ismerik. Eddig még nem érkezett válasz valamennyi hatalomtól.

— Azt hiszem mondta Grey, — hogy az indítvány legalább alapját képezhetné annak, hogy a hatalmaknak barátságos és pártatlan csoportja, melyek között olyanok is vannak, a melyek Ausztria Magyarországnál és Oroszországnál egyenlő bizalmat éreznek, —

képes lesz olyan megoldást találni, mely elfogadható.

Minden gondolkodó elme előtt világos, hogy ebben a percben, amikor a konfliktus nemcsak Ausztria-Magyarországra és Szerbiára szorítkozik, hanem egy másik nagyhatalom is belebonyolódik, ez a legnagyobb katasztrófavégződhetik, mely valaha sújtotta Európát; senki sem mondhatja, mi lesz a kitört konfliktus vége és közvetett, valamint közvetlen következményei egyenesen kiszámíthatatlannak. (Helyeslés.)

Bécsből táviratozza tudósítónk: A külügyminiszteriumban a következő felfogás él az angol külügyminiszter diplomáciai akciójáról: Sir Edward Grey tegnapi beszédének főcélja az volt, hogy a monarchia és Szerbia háborúját lokalizálja és ezért nem avatkozik a két ország közti differenciába, hanem az európai békének akar szolgálatot tenni. Az erre vonatkozó javaslatai helyesléssel találkoznak a mi külügyi politikánk vezetőinél is, de ami arra vonatkozik, hogy a monarchia hagyja abba katonai intézkedéseit, erre meg kell jegyezni, hogy a dolog már sokkal előrehaladottabb, semhogy beszüntetéséről szó lehetne. Semmiféle javaslat, vagy tárgyalás a folyamatban lévő készüldésre nem gyakorolhat befolyást. Illetékes körökben határozottan kijelentik, hogy egész pozitív bizonyossággal fel lehet tételezni, hogy

Oroszország nem mozgósít

és a mi diplomáciánk az orosz kormánnyal igen barátságosan érintkezik. Sir Edward Greynek az a kijelentése, hogy a szerb válasz további tárgyalás alapjául szolgálhatna, illetékes körök véleménye szerint abból a tévedésből eredhet, hogy az angol külügyminiszter a hivatalos szöveget még nem ismerhette egész terjedelmében és nem ismerhette a külügyminiszternek ahhoz fűzött kommentárját sem.

Békeremények.

Pétervárról jelentik: A Wolf ügynökség tudósítója megbízható helyről úgy értesül, hogy Szasszanov külügyminiszter Szápáry gróf osztrák-magyar nagykövettel beszélgetést folytatott. A beszélgetés után a helyzetet itteni politikai körök kedvezőbben ítélik meg.

Párisból jelentik: Itteni politikai körök még mindig nem adták fel a béke reményét. Azt hiszik, hogy ha még a katonai akció meg is kezdődik, a diplomácia munkája számára még mindig akad tér. Tanácsos — mondják — a monarchiát bemasirozni hagyni Szerbiába s még mielőtt tulajdonképeni ütközetre kerülne a sor, békét kötni. Ezáltal a fegyveres beavatkozásnak büntetőexpedíció jellege lenne.

Hadüzenet után.

— Pasics békét akart. — Oroszország nem mozgósít. — Elfogott szerb hajó. — Statárium Horvátországban. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs júl. 28.

Oroszország nem mozgósít.

Rómából jelentik: Mértékadó helyen kijelentik, hogy az Oroszország mozgósításáról szóló hírek egyelőre valótlanok.

a mozgósítás még nem történt meg

s feltehető, hogy a cár nem fog ehhez nyúlni, annál kevésbé, minthogy Angolország láthatóan érezteti, hogy távol ohajt maradni Szerbia és Ausztria-Magyarország konfliktusától minden körülmények között.

Szöknek a szerb katonák.

Fiuméből jelentik: A szerb katonák át-zöldösése a határon az utolsó napokban óriási méreteket ölt. Az emberek uniformisban és fölfegyverkezve menekülnek Szerbiából magyar területre és beszélik, hogy

a szerb légénységben óriási az elégtelenség.

A légénység az utolsó pillanatig hazabocsátást követelte a hadvezetőségtől. A legutóbbi napokban történt szerbiai csapatelhelyezések a légénység soraiban nagy nyugtalanságot és elégtelenséget keltettek. A megszökött katonákon meglátszik, és beszélik is, hogy ellátásuk rossz és felszerelésük hiányos.

Hol akar Szerbia támadni

A Berliner Tagblatt azzal kapcsolatban, hogy Sándor szerb trónörökös, a kormány és a hadsereg elhagyta Belgrádot, a szerb seregről s esetleges felvonulásáról a következőket írja:

Belgrád határszéli fekvése már régen nagyon kellemetlen a szerbeknek. Így az 1907—1909-iki krízis alkalmával már minden intézkedés megtörtént, hogy az udvart, a kormányt és az államkincstárt Belgrádból Nisba költöztessék át.

A legutóbbi időkben határozottan megnyilvánult a szerb hadseregnek az a törekvése, hogy a raktárakat és katonai depókat a Duna és Drina partii határokról az ország belsejébe helyezték át. Így a belgrádi katonai magazinok egy részét a múlt évben a Belgrádtól negyven kilométernyire délkelet felé eső Mladenovác közegbe helyezték át. Epígy kiürítették a dunaparti Semendria, Obrenovác, és Sabác, továbbá a Drina mellett fekvő Lesnica és Losnica községek katonai raktárait, amelyeket az ország belsejébe helyezték át.

A Duna és Drina frontján csak biztonsági csapatok maradtak az átkelés megnehezítésére, míg a hadsereg része az ország belsejében áll fel. A szerb hadsereg felvonulásának helyére és idejére nézve csak kombinálni lehet, mindamellett bizonyos katonai intézkedésekből arra lehet következtetni, hogy

a szerb sereg a Morava és Golljska-Morava folyók összefolyásánál, Kragujevációl nyugatra áll fel.

Ha a szerb hadvezetőségnek politikai okokból az lenne a terve, hogy a háborút minél későbbre halasztja, akkor a felvonulási terep még messzebb az ország belsejébe fog esni.

A szerb seregek Ujserbiában, például Úszkub környékén való koncentrációja csak abban az esetben lenne lehetséges, ha már előre intézkedés történt a sereg fenntartásáról. Szerbia számít e tekintetben arra, hogy Szalonikin át szállíthat élelmet és municiót. Ebben az esetben Ujgörgországot, mint „Linterlandot” használná fel a hadseregszükségletek fedezésére. Északi és Középszerbiának kiürítése ugyanis magával hozná, hogy a felvonult hadsereg csakhamar elveszítené összeköttetését az anyaországgal.

A legvalószínűbb azonban, hogy a szerb sereg az ország szívében

Nis és Kragujevác között vonul fel és pedig Paraciu, Krusevac és Kraljevo környékén, míg egy része a novibazá-i szandzsák határára kezd átkelni Bosznia ellen. Az eddigi jelekből azt következtetik, hogy Szerbia a Duna és Drina partjainál

csak védekezésre szorul,

míg a Duna-fronton

Offenzívába igyekszik majd átcsapni.

Magyar honvédek elfogtak egy szerb hajót.

Budapestről jelentik: Bázias és Orsova között a legyorsabb a Duna sodra, a katarakták között pilóták vezeték át a hajókat. Tegnapelőtt egy szerb hajó pilóta nélkül akart átjutni a kataraktákra, egy pilóta azonban észrevette ezt a szándékot és hogy a hajó további útját megakadályozza, nyomban telefonált Orsovára és mentőkérdést kért. Orsován azonnal honvédséggel rakták meg a Zagyva nevű teherhajót és egy másik vontatóhajót, melyek keresztbeálltak a Dunán és várják a szerb hajó érkezését. Gyors tempóban furott a vizen a szerb gőzhajó, mikor észrevette, hogy veszedelem felé siet, mire Tekijánál ki akart kötni a szerb parton. A Zagyva azonban oldalt megszorította és a magyar part felé kényszerítette, ahol

azonnal lefoglalták,

a szerb nevét átfestették és Diadal névre keresztelték.

A szerbek erre úgyáltak bosszút, hogy a vontatóhajók szerb földön levő köteleit és láncokat lefoglalták, hogy a magyar pilóták munkáját megnehezítsék.

Bácsból jelentik: Beavatott helyről jelentik, a szerbek tevedéssel a saját szállító hajóikra löttek. Sok a halot és sok a sebesült.

Kis incidens a határon

Zimonyból jelentik: A szerbellenes hangulatot tegnap a vésőig fokozta egy véres incidens. A belgrádi parttól tegnap délután tüzelés kezdődött. A golyók eltalálták a szávatoroki szigeten, a pénzügyi kaptanya előtt posztoló magyar bakát, aki holtan esett össze. Holttestét tegnap Zimonyba hozták.

„Népeimhez.”

A hivatalos lap holnap reggeli száma ötfeladatok „Népeimhez” intezett manifestumát közli, mely azzal kezdődik, hogy a királynak leghelyesebb vágya volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralevő éveit a béke műveinek szentelhesse és népeit a háború áldozataitól és terheitől megóvhassa. De a Gondviselés másként határozott, mert egy

gyűlölettel telt ellenség üzelmei

rákényszerítette arra, hogy fegyveres erővel szerezzék meg államai számára a belső nyugalom és külső béke nélkülözhetetlen biztosítékait. A kézirattörténeti visszaillesztéssel vezetett ez elhatározás indokait és azzal végződik, hogy öfelsege

mindent megfontolt és mindent meg-gondolt.

Bizik hű népeiben és Ausztria-Magyarország-nak önfeláldozó telkesültséggel telt vitéz hadseregekben és bizik abban, hogy a mindenható fegyvereinek adja a győzelmet.

Bécsből jelentik: Az összes külföldi képviselők a hadi állapotról jegyzékben értesítettek.

Statárium Horvátországban.

Zágrábból jelentik: Az országgyűlést elnapolták. A bánt különleges intézkedésekkel bizták meg, így kormánybiztosok kinevezésével, rendfentartási egyletek működésének irányításával. Tizenkét horvát és szerb lapot betiltottak. A bánt merénylőinek tárgyalását elnapolták. A statáriumot végész Horvátországra kihirdették.

Jól értesült és megbízható helyen rendkívül érdekes történetét mondták el a monarchia ultimátumában foglalt követelések megtagadásának.

A szerb kormány még csütörtökön éjjel összeült, hogy a jegyzéket tárgyalás alá vegye. A tanácskozást hajnalban megszakították, de pénteken korán délelőtt folytatták. Délután négy órakor elvi megállapodással végződött a minisztertanács: a kormány elhatározta, hogy főtartás nélkül

teljesíti a monarchia ultimátumában foglalt összes követeléseket.

A kormány tagjai közül különösen Pasics miniszterelnök exponálta magát erősen a békés megoldásért. Föllépését belső politikai rugók irányították. A monarchia jegyzékében a szerb tisztikar megrendszabályozásáról is van szó. A nagyszerb mozgalomban, a monarchia ellen rendezett tüntetésekben és a politikai egyesületekben való szereplésének megtiltását követeli a jegyzék. Ez a követelés kapóra jött Pasicsnak, aki hosszabb idő előtt, a polgári hatóságok elsőbbségéről szóló törvényjavaslat benyújtásaakor ellentétbe került a tisztikarral. A tiszték befolyása és hatalma azóta még inkább megerősödött. A veszedelemben, hogy a kormány a tisztikar egyszerű végrehajtó közegévé süllyedt, a monarchia jött segítségére Pasicsnak, aki különösen azért kardoskodott a követeléseknek en bloc való teljesítése érdekében.

A kedvező határozatról Pasics azonnal értesítést küldött Gipsl báró osztrák-magyar követnek, aki viszont Tisza István gróf miniszterelnököt és Berchtold gróf közös külügyminisztert értesítette; az utóbbit Bécsbe és Ischibe küldött táviratban.

Szombaton délben új tanácskozásra ült össze a miniszterium, hogy az elvi megállapodást részletezze és a válaszjegyzéket írásba foglalja. Már a tanácskozás előtt közzétette azonban Pasics a félhivatalos Szamoupravában a kormány határozatát. A lap közlése révén terjedt el hamarosan Budapesten és Bécsben a békés fordulat híre.

Másfél órája állt már a tanácskozás, mikor a tiszti kaszinóban értesültek a határozatról. A tiszték György herceggel az élükön azonnal konferenciát tartottak és kimondták, hogy

a kormány akaratát minden módon meg kell hiúsítani.

Nyomban végre is hajtották határozatukat. Mind a harminckilencen kardot kötöttek, föl-vonultak a miniszterelnökségre

és fegyveresen követelték a kormánytól álláspontjának megváltoztatását.

Pasics Sándor trónörökösöz sietett, hogy közbelépésre kérje. A trónörökös kocsiára ült, fölkereste a tisztéket, hosszasán és energikusan kapacitálta őket, de minden fáradozás hiábavaló volt. A kormány így kénytelen volt békés álláspontját földadni s új választ készíteni, amelyet a monarchia nem fogadott el.

A háboru poézisa.

(Az első harci dal. — „Tisza István a vezérünk.”)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

A háboruba induló csapatok ajkán néhány nap múlva fölcsendülnek a harcias nóták, amelyeknek pergő ütemére frissebben lép a láb, dallamától fellobbog a vér és szavaitól elkábul a fej. Ha a monarchia szerbiai hadjáratának nincsen is Petőfije, aki lángoló szavu csatadalokat írjon, azért bizonyára akad a véresnek ígérkező és győzelmesnek várt hadjáratban is csatatéri költő, akinek rimmes sorai puszkaporos levegőben, izzadságos, vakon harcoló tiszereknek az ajkán, csendülnek fel.

A háborus hangulatnak és annak az érzésnek, amely a mai komoly, kemény helyzetben az aradi polgárokat eltölti, érdekesen ad kifejezést az első harci költemény, amelyet ma küldött be ismeretlen szerzője az Aradi Közlöny szerkesztőjébe. A „csatadal” így hangzik:

Azt üzenté Szerbia a magyarnak:

Jöjjenek át, ha valamit akarnak.

El is megyünk, van mi nekünk vezérünk
Megmutatjuk, hogy a szerbet megverjük.

Aki magyar jöjjön hát a táborba

Üssünk egyet arra a betyárokra

Hagy tudják meg, hogy a magyar kicsoda
Tisza István annak a parancsnoka.

Gyerünk ide magyar fiúk menjünk el,

Azt az álnok huncfut szerbet verjük el

Éljen soká ami öreg királynk

Akitől még mi sokat várhatunk.

Az egyszerű és naiv hangú kis verset nem közöltük le az eredeti helyesírásával, pedig annak bizonyosságára, hogy valóban a néplélek, az egyszerű ember alkotása, talán leghelyesebb lett volna, ha írásba, betűvetésben egyaránt hű másolatban közöljük a vers nehézkes kézzel, írt sorait.

A népfölkelők szolgálata.

(A harctéren és a rendfőntartásban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 28.

A népfölkelőt háboru esetén általában kétféle szolgálatra oszthatják be. És pedig:

a) harctéri szolgálatra és

b) rendfőntartási szolgálatra.

A harctéri szolgálat a közlekedési vonalak őrzésére (vasut, hajózás, utak stb.) valamint az egészségügyi és élelmezési szolgálat ellátására terjed ki. A népfölkelő tehát mindig a rendes sorkatonaság háta mögött kap helyet. Ez úgy értendő, hogy az előnyomuló sorkatonaság után következnek a katonai vonatok (kocsipark), a tartalék munició és élelmezési felszerelés, amelyekkel az összeköttetést a különböző közlekedési vonalak mentén a népfölkelő csapatok tartják fenn. A népfölkelő tehát tűzbe nem kerül.

A rendfőntartási szolgálat háromfelé lehet.

a) A gyanús területeken felügyel arra, hogy belső lázadás ne szittassék, rendzavarás ne történjék.

b) Végzi a közrendre való felügyeletet olyan értelemben, ahogy azt békés időben a csendőrség intézi.

c) Városban rendőri szolgálatot teljesít.

Természetesen, az írástudókat a általában az intelligensebb elemeket *irodai szolgálatra, élelmezési bevásárlásokra, fuvarozási és más eiféle szolgálatokra is fölhasználják.* Magánál a népfölkelési szolgálatnál olyan disztinkció, hogy valaki 37 vagy 42 éves, avagy fiatalabb-e, vagy hogy volt-e katona avagy sem? — egyáltalán nem történik. Azok azonban, a kik aktív szolgálati idejük alatt, avagy a tartalékban tiszti rangot értek el, itt is tiszti szolgálót teljesítenek, még pedig rendszeren magasabb

rangban. Így például a rangjáról leköszönt tartalékos hadnagy előreláthatóan századparancsnoki funkciókat fog teljesíteni.

Általánosan elterjedt az a hit, hogy a népfölkelő egyenruhát nem visel, legföljebb sapkát és karszalagot. Ez a hit teljesen téves, amennyiben a hadsereg mai csukaszürke egyenruhájának bevezetése óta fölöslegessé vált kék egyenruhákat a népfölkelők fogják kapni s a csendőri szolgálatok végző népfölkelőket föl fogják szerelni — a meddig a készlet tart — a régi, kimustrált oldal- és lövőfegyverekkel is.

Megtörténhetik végül az is, hogy önálló népfölkelő ezredet állítanak föl, melyet a katonai megerősítésre (sánc-, földmunkálatok stb.) fognak fölhasználni.

A hadüzenet

hire Aradon.

(Tüntetések a király és a háboru mellett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 28.

A mai nap egész az esti órákig a legnagyobb bizonytalanságban telt el. A telefonösszeköttetés napok óta szünetel, ma pedig már táviratok sem érkeztek a fővárosból.

A hírek hiányát a közönség nagy része félremagyarázta. Egyeseket pesszimisztikus hangulattal töltött el, mások azonban ezt jó jelnek vették.

— Elmaradt a háboru — mondták — Anglia közvetít, a bizonyos, hogy meglesz a béke.

Az Aradi Közlöny volt az első, amely este hírül adta a közönségnek, hogy a hadüzenet megtörtént.

Este hat óra negyven perckor kaptuk a rövid táviratot, amely két perc múlva már Weisz Leó könyvkereskedésének kirakatában volt látható.

Pár perc múlva a kirakat előtt hatalmas néptömeg állott, amely élénken pertraktálta az eseményt.

Este a Hungária kávéház előtt katonaság játszott. A szokásos jelenetek ma este is megismétlődtek. Óriási tömeg vette körül a zenét s élénken éljenezte, tapsolta a harcias marsokat. Magában a kávéházban, a terrazon annyian voltak, mint még soha.

Pontban kilelő órákor kapta meg az Aradi Közlöny a hadüzenet szövegéről és a királyi manifesztumról szóló híradást a magyar királyi miniszterelnökség sajtóosztójától.

Egy perc múlva már egyik munkatársunk a Hungária kávéház előtt állott. A tömeg oly sűrű volt, hogy alig lehetett rajta keresztül törni. A zene épen a Rákóczy indulót fejezte be, amely után hatalmas és lelkes éljenzés, hangos kiáltozás hallatszott fel. A mint azonban munkatársunk kezében a sürgőnyt lobogtatva a terraszra lépett, hirtelen elhallgatott minden. Halotti csend támadt s munkatársunk harsány hangon olvasta fel:

— A magyar királyi miniszterelnökség sajtóosztálya táviratozza az Aradi Közlönynek: Ó császári és királyi apostoli felsége . . .

Ahitatos csendben hallgatta végig a tömeg a hosszú táviratot, amelynek felolvasása után zajos éljenzés hangzott fel.

— *Éljen a király!* — kiáltotta valaki s a nép percekig a legnagyobb lelkesedéssel ünnepelte az ősz uralkodót. Majd megható jelenet játszódott le: a katonazenekar Zellner Sándor karmester utasítására a Himnuszt kezdte játszani. Mintegy parancsszóra, de spontán vette le mindenki egy pillanat alatt a kalapját, a terrazon lévők pedig felálltak székeikről. A felejthetetlen jelenet befejezéseül a zenekar a Szózatot kezdte játszani, amelyet a tömeg ének-szóval kísért.

Tilos repülőgéppel szállni a határok mentén.

— A minisztérium újabb rendeletei. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 28.

A m. kir. minisztérium — mint a hivatalos lap mai számában közzétett rendelet tudatja — a légi közlekedés szempontjából tilalmi zónává nyilvánítja a magyar szent korona országainak azt a területrészt — a fölötté levő légtérrel együtt — amelynek határvonala Bródtól a Száva mentén, majd ennek a Dunába torkolásától tovább a Duna mentén Orsováig, Orsovától Lizavénvíg, Lizavénvígól Dévágig a vasutvonal mentén, Dévától Marosillyén át Lugosig a vasutvonal mentén, Lugostól Temesváron át Nagykikindáig a vasuti fővonal mentén, Nagykikindától Törökbecsésig a vasutvonal mentén, Törökbecséstől Bácsföldvárig a Tisza folyó mentén, Bácsföldvártól Józseffalván át Temerinig a vasutvonal mentén, Temerintől egyenes irányban Ókérig és Ókértől Kiszácsig a vasutvonal mentén, Kiszácsától Petrováciig és Petrováctól Glozsan és Begecs határára át Cereviciig, Cerevictől a Duna mentén Vukovárig húzódik és Vukovártól a vasutvonal mentén Bródba visszatar.

Erről a meghatározott területrészeről légi járóművekkel engedély nélkül felszállni tilos. Ugyancsak tilos a területrészt fölött a légtérben légi járóművekkel engedély nélkül közlekedni. Az engedélyt a belügyminiszter, Horvát-Szlavonországokban a bán adja meg az illetékes katonai hatóság hozzájárulásával. Az engedély csakis név szerint meghatározott személyekre és meghatározott légi járóműre szólhat. A tilalom nem terjed ki a fegyveres erőnk használatában álló vagy érdekében működő légi járóművekre.

A tilalom megszegésének következményeit a belügyminiszter rendelettel szabályozza, Horvát-Szlavonországokban pedig eziránt a bán tesz megfelelő intézkedéseket.

Egy másik rendelet szabályozza azt, hogy az a légi járómű, amely bármi okból — külön engedély nélkül — jutott a tilalmi zónába, felhívás bevétele nélkül haladéktalanul leszállani köteles. Köteles a légi járómű a tilalmi zónán kívül is haladéktalanul leszállani, ha erre a rendőri vagy a katonai hatóság vagy közegük megfelelő jelekkel felhívja. Felhívásul 15 másodpercenként egymásután háromszor megismételt s mindannyiszor kétszer megadott jel szolgál. Ilyen felhívó jelek: fehér kendőnek vagy zászlónak lengetése, messzire látható fényes tárgynak megvillogtatása, lövések elcsütése vagy rakéták felbocsátása.

Bármi okból száll is le a légi járómű, személyzetének mindegyik tagja és utasainak mindegyike köteles a lehető legrövidebb idő alatt a következő hatóságok valamelyikénél, ugymint a legközelebbi rendőrhatalóságnál, a m. kir. határrendőrségnél, m. kir. határpénzügyőrségnél, községi előjáróságnál, csendőrségnél, csendőrijárőrnél vagy a katonai hatóságnál jelentkezni és a leszállás helyét, a légi járómű nemét, származását, a leszállásig megtett utat, az utazás célját és a leszállás okát vagy célját bejelenteni.

Ha a leszállás előtt a légi járómű tilalmi zónán haladt át, vagy ha tilalmi zónán belül szállt le, ezt a bejelentésben kifejezetten ki kell emelni. Ha a jelentkezés m. kir. határrendőrségnél, m. kir. határpénzügyőrségnél, községi előjáróságnál, csendőrségnél, csendőrijárőrnél vagy katonai hatóságnál történt, a jelentkezést elfogadó hatóság, vagy közeg köteles erről az illetékes elsőfoku rendőri hatóságot távbeszélő, vagy távirat útján haladéktan

lanul értesíteni és intézkedni, hogy a légi járómű, a rajta levő tárgyak, személyzet és utasok a hatósági ellenőrzés alul el ne vonassanak.

Ha a légi járómű személyzetének tagjai, vagy utasai ellen a jelen rendelet alapján vagy a fennálló egyéb jogszabályok alapján eljárásnak helye nincs, ezt a körülményt az elsőfoku rendőri hatóság jegyzőkönyvben megállapítja. A jegyzőkönyvbe hiven bele kell foglalni a jelentkezés megtörténtét s mindazokat az adatokat, amelyekre a jelentkezési köteleesség kiterjed, valamint a hatóság által fogantatosított helyszíni vizsgálat eredményét. — Pontosan meg kell jelölni a jegyzőkönyvben azokat az okiratokat is, amelyeket a légi járómű személyzetének tagjai és utasai igazolásul felmutattak.

HIREK.

Honatyák a háboruban.

(Bevonult képviselők.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 28.

Az országgyűlési képviselők közül számszerűen vonulnak be csapatszolgálatra azok, akik tartalékos rangot viselnek. A Ház mai ülése előtt megállapították, hogy téves az a fölfogás, mintha a képviselőket kivonná a törvény a hadi kötelezettség alól. Amint ugyanis a képviselőház ülését elnapolják, mindenki köteles a haza iránti kötelezettségeinek eleget tenni közülük. A folyósón ma reggel Kobel Kornél, az önkéntes autótisztület egyenruhájában jelent meg. A folyósón, amerre végighaladt, zajosan megéljenezték. Ugyanígy ünneplésben részesült Farkas Pál aki tűzérhadnagyi egyenruhában jelent meg.

A képviselőház és főrendiház tagjai közül Beóthy Pál, a Ház elnöke jelentkezett először katonai szolgálatra. Az elnök, mint főhadnagy vonul be a hadsereghez. A közeli napokban még a következők vonulnak be:

Windischgraetz Lajos herceg, Esterházy Móric gróf, Hadik János gróf, Papp Zoltán, Abraham Dezso Barcsay Andor, Solymos Ödön báró, Bethlen Pál gróf, Wenckheim László gróf, Jakabffy Elemér, Sztranyavszky Sándor, Mautbach Imre, Dániel Pál, Szász Pál, Kállay Tamás, Simon Elemér, Láng Mihály báró. Ezenkívül többen vannak, akik meg eddig nem jelezték szándékukat a párt vezetésénél, de máris jelentkeztek. A bevonulók közül Kállay Tamás, Kobel Kornél és Szász Pál az automobil testületnél végeznek szolgálatokat. Zichy Aladár, a néppárt elnöke a vöröskeresztnél ajánlotta föl szolgálatát.

— A trónörökös a királynál. Ischlből jelentik: Károly Ferenc József főherceg Lobkowitz herceg kamarái előjáró kíséretében ma reggel ideérkezett. Fogadására őfelsége megbízásából Catineli báró őrnagy, szarnysegéd jelent meg a pályaudvaron. A főherceg az Erzsébet-szállóban szállt meg, ahol megjelent Prilesku udvari tanácsos, udvari utazási intendáns. Az uralkodó kíséretének valamennyi tagja felírta a nevét a kitett ívré. Reggel nyolc órakor megérkezett a szállóba Montenuovo herceg főudvarmester. A szálló előtt óriási közönség gyűlt egybe, hogy a trónörökös az uralkodói villába utaztakor üdvözljék. Ischlbe érkezésekor és a szálló felé vezető útjában a közönség lelkes óvációkban részesítette a főherceget.

— Poincaré hazautazik. Párisból jelentik: Poincaré köztársasági elnök a „France” nevű páncélos fedélzetről a svéd és norvég királyhoz táviratot intézett. A helyzet komolysága folytán Poincaré hazafelé utazik.

— Föltámadt a lovasut. Míg az utolsó lovasut is megszűnt közlekedni Aradon, boldogan sóhajtottunk fel s dehogy is gondoltunk rá, hogy valaha még örülni fogunk annak, ha megint felkapaszkodhatunk a jó öreg bárkákra, melyeken minden ut egy örökkévalóságnak tűnt fel. És íme, ma már újból feltűnt az utcán az elfelejtett lovasut és örülünk neki, mert autobuszaink már nincsenek. Besorozták hadi célokra az összes autókat, s már a Marta-gyárban szerelik le róluk az utasok számára lévő karosszerűakat s átserelik a teherszállítás céljainak megfelelően. Olyan furcsák a rozoga lovasutak, meghatottan üdvözljük őket, mint régi jó ismerőst s kissé megboradunk tőlük, mintha halottaikból feltámadt szellemek volnának.

— Németországban nem lehet utazni. A háborús bonyodalmak következtében, — amint azt megirtuk már — változást szenvednek a vasutak menetrendjei s a személyszállítás nagyon korlátozva van. Ugy látszik, nemesak minálunk, de már Németországban sem történik akadálytalanul a személyforgalom lebonyolítása. Ezt bizonyítja az a távirat, amelyet ma kapott Vörös Henrik, a Lloyd igazgatója ne-jétől és leányától, akik Drzdába vannak. A táviratban arról értesítik Vörös Henriket, hogy egyelőre nem utazhatnak haza, mert a személyszállítás Németországban néhány napig korlátozva van.

— Amnesztia a katonaszökevényeknek. A király Ischlben július 25-én a következő legfelső elhatározást bocsátotta ki:

— Elrendelem, hogy az 1913. évi május 2-án kelt elhatározásommal általános és részbeli mozgósítás eseteire engedélyezett amnesztia, az ezidőszórint általam elrendelt részbeli mozgósítás alkalmából, közhírré tétessék és elrendelem, hogy ezen elhatározásomról a közös pénzügyminiszter, a cs. kir. honvédelmi miniszter, valamint a m. kir. honvédelmi miniszter a hadügyminisztérium útján értesíttessék.

— Százezer koronás adomány a Vörös Keresztnek. Gelsai Guttmann bárók a magyarországi Vörös Kereszt-egyletnek százezer koronát adományoztak.

— Katonai jelentések a német császárnak. Potsdamból jelentik: Vilmos császár a birodalmi kancellár, a vezérkar és a tengerészeti parancsnok hosszabb jelentését fogadta.

— Elhunyt ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara Drechsel Gyula báró dr. békési ügyvéd, elhalálozás folytán, az ügyvédek lajstromából törölte. Irodája részére Török Gábor dr. békési ügyvédet rendelte ki gondnokká.

— Felismert holttest. Tegnapelőtt este a vasuti pályaudvaron hirtelen összeesett és meghalt egy 40—45 év körüli munkás külsejű férfi, a kinél semmiféle személyi adatait igazoló írást nem találtak. A rendőrség már kiderítette, hogy az illető Pallagi Andor 42 éves, zimándkőzi kerégyártósegéd, aki régi betegségének gyógyítására Budapestre akart utazni, a halál azonban utközben elérte.

— A benzín ára. A kereskedelmi miniszter a géperővel dolgozó kisiparosok számára motorbenzin mérsékelt eladási árát további intézkedésig métermázsánként 24 (huszonnégy) koronában állapította meg.

— Ápolónői tanfolyam Ujaradon. Az Országos Vörös Kereszt Egylet ujaradi fiókjának választmánya f. hó 27-én Mayer Kér. János plébános elnöklété alatt ülést tartott, melyen elhatározta, hogy ápolónői tanfolyamot rendez. A tanfolyamot Holz Antal dr. tb. járás- és községi orvos fogja vezetni s az a f. hó 27-én délután 5 órakor az ujaradi zárdában veszi kezdetét.

— Köszönetnyilvánítás. Korosi Jakab fia koszorúmegváltás: Fischer Adolf Buzsák a Jótékony egyletnek küldött 10 koronát, Morgenstern Gyula 10 koronát, melyért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— Ha szereti hazáját és önmagát, úgy nem fog megfélekedni arról, hogy üdítő bonbonokat Gábor Miklóstól beszeressen Andrássy-tér 18. Salac-utca sarok. Felhívásomért hálásan fog ön Nisben rólam megemlékezni. 4473.

— Ne igyanak a katonák. A Good-Temp-lár rend a következő felhívással fordult a nyilvánossághoz: A történelem fergeteges súlyos megpróbáltatások elé állította nemzetünket. Ugy lehet, a most következő napokban dől el sorsuk és jövődönk. Minden azon fordul meg: testben, szellemben, erkölcsben és anyagiakban tudunk-e erősek maradni? Nemzetünknek most testben és lélekben erős és ellentállani tudó, erkölcsben derekas, anyagiakban felkészült emberekre van szükség. A szesz italok a test teljesítő képességét csökkentik, a lelket megfosztják igazi erejétől és nemes hevétől, az erkölcsöt aláássák, az anyagi erőket kisebbitik. Aki e válságos órákban iszik, az vét maga és nemzete ellen. Most a józanság, a szesz italoktól való teljes tartózkodás egyenesen nemzeti köteleesség. A tea ivó japán legyőzte a pálinkától megrontott muszkát és győzelmét sokban annak köszönhetta, hogy józan maradt. Fáradságot és megpróbáltatást a szesz ivó alig bír el. Hosszu menetelést, nehéz testi munkát, küzdelmet, vihart és vést csak a szesz italoktól tartózkodó emberek tudnak csak játszva elviselni. Az athléták (testgyakorlók, sportemberek) kiváló eredményeket csak úgy értek el, ha nem ittak. — A szeszfogyasztók sebei nehezebben gyógyulnak. Az Északamerikai Egyesült Államok haditengerészetéből s Norvégia hadseregéből ezért száműzték a szeszt. A szesz gyávává tesz. A szesz italoktól való teljes tartózkodás (az absztinencia) ébren tartja a lelkesedést, mert a küzdés oélját s a küzdelemre sarkalló nemes eszméket a szesz bódulata nem homályosítja el. Katonák! Polgárok! Sorsunk és jövődönk frog kockán! A válságos órákban őriztettek meg nemzetünk javára állandóan józanságot! A józanoké a jövő! A józanoké a győzelem! Ne igyatok semmi szesz ital!

— Tűzoltótisztai tanfolyam Aradon. Megirtuk, hogy Aradvármegye Tűzoltó Szövetsége valamint tavaly, ugy ezidén is tűzoltótisztai tanfolyamot rendezett Aradon, — melyet vasárnap délelőtt fejezték be. Az elméleti vizsgálatot a Szent Péter téri iskolában tartották meg, melyen Szkalák Gyula dr. alelnök elnökölt. A mozgósításra való tekintettel a községi jegyzőket és közigazgatási egyéneket vették elsőeknek, kik csak elméleti vizsgát tettek, mert sürgőnyileg valamennyiüket hazahívták. Az elméleti vizsga befejeztével a hallgatók letették a fogadalmat, majd a szövetség tartotta meg választmányi gyűlést. Szkalák Gyula dr. alelnök napirend előtt bejelentette, hogy a mozgósítás miatt a szövetségi közgyűlést elhalasztják, a választmánynak előterjesztette, hogy a vármegye községei részére 43.000 kor. tűzoltófelszerelést kell leszállítani s a pályázatok kiírása után az ajánlatok beérkeztek s két fővárosi céget ajánl az alispánnak a szállítás megbízása céljából. Kéri ennek tudomásul vételét. Ehhez Záray Jenő járási tűzrendészeti felügyelő kért szót. Szerinte nem helyes, hogy ezen nagyfontosságú ügyben egy ember tesz előterjesztést, a választmány, nem tud semmiről s hevenyében átsiklani nem lehet, kéri egy bizottság delegálását, mely az összes ajánlatokat átvizsgálja s ne azt a céget bízzák meg, mely a legolcsóbb, hanem azt, mely a legmegbízhatóbb. Buzáky Gyula és Molnar Ödön hasonló értelemben szólalt meg, kérték az alispán megbízó levelének felolvasását, mely megtörténvén, beigazolást nyert, hogy Szkalák dr. az előterjesztésre mint szövetségi alelnök kéretett föl s így a szövetségnek kell határoznia és előterjesztést tennie. Záray javaslatát szavazatra bocsátotta az elnök, 5 szavazat mellette szót, 3 nem szavazott, alelnök a maga előterjesztése mellett foglalt egyedül állást s így Záray javaslatát fogadták el. A gyűlés után a tűzoltó laktanya udvarán a gyakorlati vizsgát tartották meg. Képesítést nyertek: Ambrus János, Faller Gyula, Fekete Tamás, Friedrich Traján, Gyórtfy Endre, Havas János, Hunyady Győző, Kéry Sándor, Kiss Lajos, Kiurszky Iván, Lunich Péter, Markovics Minály, Prohászka János, Tabit Vilmos, Tausch Gyula és Szóke István.

— Műhímezés tanfolyam. A Singer Co. varrógép részvénytársaság Arad, József-főherceg-ut 9. sz. a. augusztus hó 3-tól kezdve műhímezés kiállítását és tanfolyamot fog rendezni a Weitzer János-utcai elemi leányiskolában. — Jelentkezéseket nevezett cég máris elfogad. 4417

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkoosi a Fischer Nagy Áruház Gyári raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám. alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

A Gambrinus
nagyvendéglő kerthelyiségében
(kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben)

tartja ma és mindennap
Koczkás József karmester-igazgató
Budapestről 15 tagu társulatával
hangversenyeit.

Szives pártfogást kér
Szalay Imre
vendéglős. 4425

— Legelegánsabb gyermek- és fiu- korsz-
tümök és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzle-
tében Arad, Andrassy-tér 22. kaphatók. Olcsó
szabott árak. Telefon 677. 5571

— Fejfájás elmulasztására legjobb egy
eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1
üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag
a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán
Arad, Boros Beni-tér. 14

— Levélbélyegeket, egész bélyeggyűjte-
ményeket, valamint régi levelezéseket jó árban
vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A mozikirálynő. (Szenzációs színes drá-
ma az Urániában.) Egy női lélek mélyébe ve-
tettünk egy pillantást és ez feltárta előttünk
egy szerelmes szív rejtett rugóit, egy női kebel
legmélyebb érzéseit. És amiként viharzik a női
lélekben a szenvedélyek orkánja: olyképen lé-
pésről-lépésrn magával ragad bennünket egy
esodás, szépen berendezett történet minden jele-
nete. Amiként a női szív lágy és szerelmes ér-
zéseinek hársónyában a megsértett hiúságnak
bosszuvágyó sötétsége ékelődik be: olyképen a
dráma külső rendezésében is a gyönyörű, szin-
pompás kivitel mintegy háttérül szolgál a lelki
küzdelmek ellentéteihez. Minden, amit ez a
dráma nyújt, tökéletes, szép és lélekemelő. Míg
a cselekmény poétikus szépségei lelki érzékeink-
nek nyújtanak táplálékot, addig a remek színe-
zés és a pazar kivitel szeméinknek adnak gyö-
nyörűséget. 5

* A IV. parancsolat az Uránia legközé-
lebbi szenzációja. 5

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A bécsi és budapesti tőzsdetanács ha-
tározata folytán folyó hó 28-án kedden
és 29-én szerdán a tőzsde zárva marad.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.* Aspirin tabletták

:fej és fogfájásnál, influenzánál, rheumánál stb.
elismert fájdalomcsillapítószert: A valódi Aspirinnek
sok az utánzata, azért kérjük, hogy az Aspirint
„Bayer” féle Aspirin tabletták alakjában szerezzék
be. Eredeti csomagolás 20 tablettát 0,5 gr. 1 kor.
20 fill. Minden tablettán az Aspirin szó látható.
Az Aspirin szó védjegyzett, tehát a törvények
szerint, más cég nem jogosult készítményeit
Aspirin névvel megnevezni.

3059

Ügyvédi irodák b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügymin-
isztérium 9900—1913. I. M.
sz. rendeletében előírt és
kötelező négyféle végrehaj-
tási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomda részvénytár-
saság könyvnyomdájában.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk
felelősséget.

Fischer Mór

Arad, Andrassy-tér 25. sz.
Neuman-palota. V. és m. telefon 568.

Legolcsóbb bevásárlási forrás, hol óriási vá-
lasztékban kaphatók a legújabb kivitelű kül- és
belföldi üveg, porcellán készletek, petr. villany-
csillárok, mosdók, prima aluminium konyha-
berendezési cikkek, alpaca és alp. ezüst evő-
eszközök eredeti gyári árban lesznek eladva.

Valódi karlsbadi porcellánból:

- 6. sz. tea- vagy kávékészlet mo-
dern facon gyönyörű beégetett
festéssel, aranyozással Kor. 7.—tól
- 6. sz. ebédlő-készlet legújabb min-
tákkal, kézi festéssel, beégetett
valódi aranyozással Kor. 17.—
- 12. sz. étkezészet ugyanily kivitelben Kor. 27.—
- 6 pár tea- v. kávécsésze finom
izléses mintával, beégetett ara-
nyozással Kor. 3.—
- Valódi kobaldszélű étkezészetekből
óriási választék van állandóan
raktáron 12 szem. már Kor. 90.—tól
- Majolika mosdókészletek, modern
különleges faconban Kor. 7.60-tól

Kül- és belföldi üvegekészletekből
állandóan óriási választék:

- 6 szem. 34 drb. gyönyörű csiszolással Kor. 13.—
- Finom csiszolt vizes pohár darabja fill. —.12
- Finom csiszolt boros pohár darabja fill. —.10

Képkerekezés legnagyobb válasz-
tékban és legjutányosabban lesz-
nek készítve, modern ovál és güm-
böllyű keretek minden nagyságban és
színből kaphatók. Üvegezést pont-
osan és legjutányosabban eszközölök.

Világhírű „Rex” patent-befőttes
üvegek és főzőfazekak egyedüli
beszerzési forrása.

Legújabb képes árjegyzékem kívánatra in-
gyen és bérmentve küldöm. 3313

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérenemű hófehérré való
tisztítására, amellettenyhe és ártalmatlan a használatban.
Kapható minden szakmába vágó üzletben. Arad és vi-
déke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad.
Telefon 592. szám. 4125 Telefon 592. szám.

Uj mészáros és hentes üzlet!

A n. é. közönség tudomására
adom, hogy Tökölly Imre-utca
5. számú házban higiénia tiszta-
ságnak megfelelő

mészáros és hentes üzletet nyitottam,

ahol a nap bármely szakában a
legjobb minőségű husok kaphatók
pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szives pártfogást kér:

Gurkovits József.

Kereskedők figyelmébe!

Gyári jegyzés szerint
fedezheti csokoládé és
cukorka szükségletét.

Raktáron vannak:

Kugler-, Heller-, Fürth-
és Manner-árak. 4347

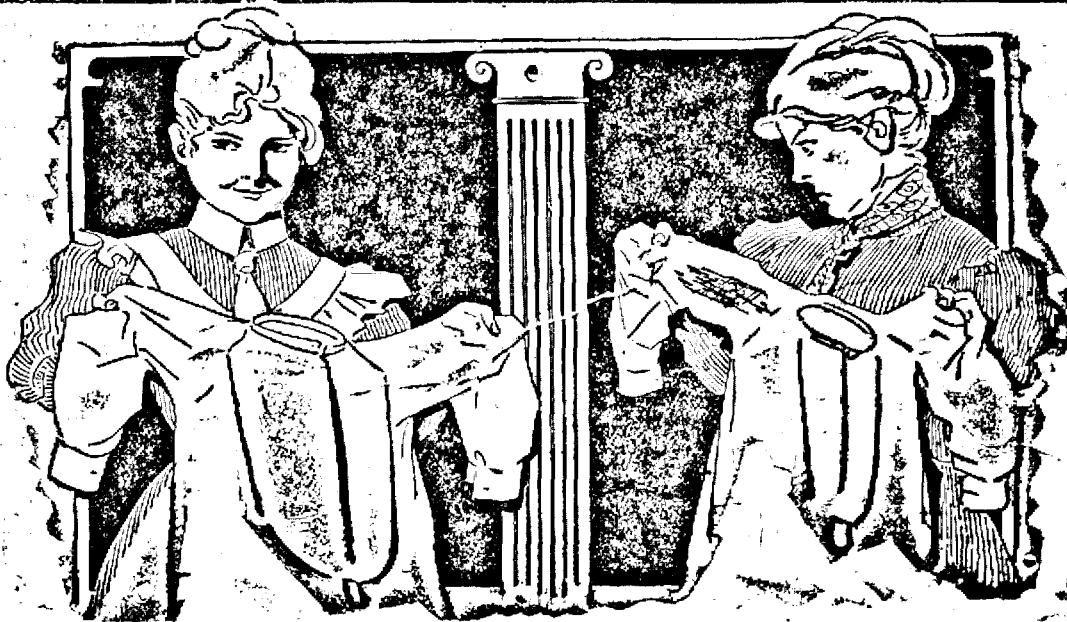
Gábor Miklós
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR
18. SZ. Salacz-utcai rész.

— TELEFON: 1059. —

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérenemű gőzmosó intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-
UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán.
(A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern ruhafestés legújabb divatsz-
nekre, minta után. — Ruhatisztítás ve-
gyileg, száraz uton. — Továbbá csipke-
és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg,
butor-szövet, kézimunkák, keztük stb.
stb. tisztítása és festése. — Több
évi külföldi gyakorlat. 1664

Aki fehérneműjét szereti,
csak a szavatoltan tiszta **Schicht-szappan**
használja.

Aki nem szereti fehérneműjét,
közönséges, káros vegyszerek töltése által ol-
csóvá tett szappan használata által tönkre teszi.

9505

A SCHICHT-SZAPPAN a „SZARVAS“ jegyet és a „SCHICHT“ nevet viseli.

A Schicht-szappan a legjobb, legkiadósabb és ennek folytán a legolcsóbb szappan. Tisztaságáért 25.000 koronával szavatolnak.

!! GYENGE FÉRFIAK !!
!! ÖREGEK ÉS FIATALOK !!

kérjenek ezen baj **azonnal** meg-
szüntetését tárgyaló ismertetést. 40
fillér postabélyeg csatolása mellett.
Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cim 2325

„NOVA MECHANIKA 115.“
Budapest — Főposta — Flókbórlét 40.

PENSIO DE DEMOISELLES.

Előkelő nevelő-intézet 14—18 éves leányok részére.
Nyelv, zene, festés, kézimunka, háztartás stb. tanítás.
Francia és német társalgás. Sport, nagy kert, saját villa.

4155

BŐVEBBET A PROSPEKTUS ÁLTAL
GRAZ, RUCKERLBERG STEIERMARK. * * *

Kizárólag I-ső osztályu minőség

Alkalmi tűzifa vétel a Marosparton.

A folyamatban lévő tutajozás alkalmából rendkívüli kedvező alkalma van a
n. é. közönségnek Téli tűzifa szükségletét rendkívül olcsón beszerezni.

I. rendü bükkhasábfa öle 34 korona
I. rendü cserhasábfa öle 38 korona

a marosparton tömören felőlezve. Kivánságra minden mennyiséget, egyenesen
a tutajokról a Marospartra tömören kiöleztetünk és a házhoz szállítást ölen-
ként 2.— koronáért a belváros minden részébe elvállaljuk. — A tűzifa száraz
elsőrendü marosmenti minőségű és kifogástalanul tömören van ölezve. — Min-
den 5l tűzifához 2 köteg alágyujtófat díjtalanul szolgálunk ki.

Aradi Fűrészgár Részvénytársaság

Gróf Tisza István ut 10. szám. :-: Telefon 711. sz.

Kitünő minőségű száraz tűzifát waggononként is szállítunk a legjutányosabb
árakon.

Fenti árakért kizárólag I-ső rendü minőséget szállítunk. Alarendeltebb minő-
ségű fa megfelelően olcsóbb.

3008

Kizárólag I-ső osztályu minőség

I-ső osztályu minőségért felelünk

I-ső osztályu minőségért felelünk

AGA-GOMME: Ezen szivarkapapir kiváló minőségét bizonyítja a visszamaradó hófehér hamu. 1 könyvecske 80 lap ára 4 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens,
gyönyörű kézírású férfi, perfekt magyar-német levelező, állást keres. Cím a kiadóban. 4468

Kereskedelmi
érettiségi végzett jóírású urifü, irodában alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 4470

KIADÓ LAKÁS.

Két szobás
udvari lakás előszobával kiadó. Tökély-tér 4. sz. 4471

INGATLAN.

Eladó
egy jól jövedelmező adómentes bérház a Ferenc-tér szomszédságában, elköltözés miatt, minden elfogadható árban. Cím a kiadóban. 4058

Egy
három szoba, konyha, éléskamrából álló ház istállósval és 800 quadrátfölddel Kiszentmiklós, országút 65. sz. alatt eladó. 4464

VÉTEL ÉS ELADÁS.

40-50 htl.
tisztán kezelt ménesi bor olcsón eladó. Értekezhetni Neszty János tulajdonosnál Ménesen. 4418

Egy doboz
100 darab hártyalen levélpapír, 50 papír és 50 selyempapír béléssel boríték egy koronáért kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkezelésében. Telefon 517. 1941

Emir.
Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körömet azonnal tükör fényessé teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyszertágyára Aradon. 1224

Elegáns butorok
csaknem új helyszüke miatt jutányos áron eladó. Ugyanott egy jókarban levő kerékpár eladó. Cím a kiadóban. 4384

KÜLÖNFÉLE.

Eszerjőtt
gyomor elixír. Emésztési zavarok, évságytalanság, felfúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférges (giliszták) bélébakteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszerháza Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon, Deák Ferenc-utca. 5180

Carboform szappan.
Olcsó, tökéletes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készíti Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyszertágyára Arad, kapható mindenhol. 1224

Apponyi Albert
vagy Erzsébet-körut közelében, 2-3 szobás utcai lakást keresek. Flórián-u. 5/c. alatt modern 8 szobás lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 4891

Mindenki olyan öreg,
aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerátort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerháza, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerházában. 1224

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragásra kitűnően, készülnek

Halmos

vizsgázott fogtechnikus műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarak. 3663

dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csakévi évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távoztat el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 8561

Első Aradi Orthodox

של Szalámigyár של

Herskovits Dezső és Társa

Arad, Boros Béni-tér 11. szám.
Telefon szám 820. Sürgőnyoim: Szalámigyár Arad.

Ajánljuk kitűnő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölthús készítményeinket a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendelések azonnal eszközölköztetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

2 korona

egy számla v. levél

Rendező

Jámbor papírüzletében

ARAD,
Andrássy-tér 3. sz.
(Tabajdi-utcai oldalon.) 1221

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242 Telefon 242.

Ajánlja
költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fűzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Mindenki azt mondja már; hogy szeplők, májfoltok

és minden arctisztatlanságok eltüntetésére legjobb az eredeti Kárpáti-féle

Benzoe tejjerme ára 1 korona.
Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4475

KÁRPÁTI JÁNOS
gyógyszertára
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

Ajánlunk

Cyári, üzemi és ipari célokra, rostált, száraz, darabos, uradalmi erdei bükkfaszenet.

Vasaláshoz háztartások részére, kétszer rostált, szagtalan, izzított, kiváló minőségű 4142-II

retorta bükkfaszenet.
Üzletekbe, ismét eladók részére

csomagolt RETORTA faszenet csomagolt VASALÓ faszenet pontosan mért egy kilós csomagokban Házhoz szállítva

Kneffel Károly és Fia

szén és koks nagykereskedése Aradon. Városi és megyei Telefon 139. szám.

A mezőhegyesi magyar királyi állami ménesben folyó hó 29-ére kitűzött lóárverés a mozgósításra való tekintettel bizonytalan időre elhalasztott.

4469 Ménesparancsnokság.

Eladó

60 katasztrális hold föld (gyulai határban, kigyósi állomás mellett) melyből 42 szántó, 18 hold legelő. Teljesen új tanya, épületekkel. Bővebbet 4420

Kovács Mártonnál
Békéscsaba, Kistabán-utca 8.

Wajdits György

„TURUL“
gyógyszertárban

(Karolina-u. és Ferenc-tér sarak.)

az összes kül- és bel-
földi különsségek és
drogeria cikkek dro-
geria árban kaphatók. 6848

Sármezey Árpád ur
Seprősi „Darvastó“ tanyáján
12-14 waggon őszi és tavaszi

szalma eladó.

4579
Ugyanott 100 hold sarju legelő és 300-400 igen jó ugar és tarló legelő — részletekben is —

kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Kralovánszky Kálmán, Seprős.

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.